

MEKSİKA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	15
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	19
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	38
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	41

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Meksika, ürün sınıflandırmasında Harmonize Sistemi (HS) kullanmaktadır. Meksika Gümrük Kanunu'nda 2014 yılında yapılan bir değişiklik ile 2015 yılından itibaren gümrük işlemlerinin gümrük komisyoncusu aracılığıyla yapılması zorunluluğu kaldırılmıştır. Ancak ön bildirim veya belgelendirme sürecinde yapılan hataların para cezası ve mala el koyulması ile sonuçlanabilmesinden dolayı, bu konuda tecrübeli firmalar ile çalışılması tavsiye edilmektedir.

Vergilendirme amacıyla tüm Meksikalı ithalatçıların, Maliye ve Kamu Kredisi Bakanlığı (Secretaría de Hacienda y Crédito Público, SHCP) tarafından tutulan Resmi İthalatçılar Listesi'ne (Padrón de Importadores) kayıtlı olması gerekmektedir. İthalat işlemlerinin yürütülmesi için gerekli en önemli belge, gümrük işlemleri için gerekli olan Gümrük Beyannamesi Formu'dur (Pedimento de Importación). Bu belgenin yanı sıra Ticari Fatura (İspanyolca), Konşimento, Paketleme Listesi (varsa) düşük değerli mallar için ek vergilerin ödenmesi garantisini gösteren belgeler ve (varsa) Meksika ürün güvenliği ve performans yönetmeliklerine uygunluğu gösteren belgeler gerekmektedir.

Meksika'ya ithalatı yasak veya kısıtlı olan ürünlerin tam listesi ve HS kodları, <https://bado.mx/articles/2827/rgce-2020/annex-17-of-the-general-rules-of-foreign-trade/> internet adresinde mevcut olup, genel olarak aşağıdaki ürünleri ithalatı yasaktır veya kısıtlanmıştır:

- Narkotik
- Canlı balık
- Her boyutta yırtıcı hayvan
- Çocukları aşağılayıcı veya gülünç bir şekilde temsil eden resimler
- Kişisel bagajın parçası olmayan kullanılmış giysiler
- Ateşli silahlar ve mühimmat
- Elektronik sigaralar (Şubat 2020 itibarıyla)

Tıbbi cihazlar ve sağlık bakım ürünleri ithalatında ek gereklilikler mevcuttur. Ürünler geçerli standartlara uygun olmalıdır, yurtdışında üretilen ürünlerin Meksika'da yasal olarak atanmış bir temsilcisi/distribütörü olması gerekmektedir ve ürünlerin Meksika'da satılmadan önce Meksika Sağlık Bakanlığı'na (Secretaría de Salud) kayıtlı olması gerekmektedir.

Meksika'ya ithal edilen bazı hassas ürünler için, zorluk derecesi ürünün niteliğine göre değişen bir ithalat lisansı alınması gerekmektedir. Meksika Hükümeti, ithalat denetimine tabi ürünleri Uyumlaştırılmış Sistem (HS) kod numaralarına göre tanımlayan listeleri periyodik olarak yayınladığından, ihracatçıların gümrük komisyoncularına danışarak ürünlerini doğru şekilde sınıflandırmaları önemlidir:

- Özel askeri araçların (yeni veya kullanılmış) yanı sıra silah, mühimmat, patlayıcı ve savunma teçhizatı ithalatı için Milli Savunma Bakanlığı'nın (Secretaría de la Defensa Nacional, SEDENA) izni gereklidir.
- The Ministry of Agriculture and Rural Development, through the National Service of Health, Safety and Food Quality (SENASICA)

- Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı (Secretaría de Agricultura y Desarrollo Rural, AGRICULTURA), bazı deri ve kürk ürünleri ile taze /soğutulmuş ve dondurulmuş et ithalatı için ithalat izninden önce ithalat izni işlevi gören “Hayvan Sağlık Gereklilikleri Formu” (Hoja de Requisitos Zoo-Sanitarios) alınması gereklidir. Tarım makineleri ithalatında SADER'den onay gerekmez.
- Tıbbi ürünler ve ekipmanlar, ilaçlar, teşhis ürünleri, tuvalet malzemeleri, işlenmiş gıdalar ve bazı kimyasalların ithalatı için Sağlık Bakanlığı (Secretaría de Salud, SALUD), Federal Sağlık Risklerine Karşı Koruma Komisyonu (Comisión Federal para la Protección contra Riesgos Sanitarios, COFEPRIS) aracılığıyla “ön sıhhi ithalat izni” veya “sıhhi ithalat bildirim” gerektirir. Gıda takviyeleri ve bitkisel ürünler Meksika'da yüksek düzeyde düzenlemelere tabidir.
- Belirli yumurtalar, fildişi, belirli ağaç türleri ve kürkleri gibi nesli tükenmekte olan türlerden yapılan ürünlerin ithalatı için Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'ndan (Secretaría de Medio Ambiente y Recursos Naturales, SEMARNAT) ithalat izni alınmalıdır.
- Zehirli ve tehlikeli ürünlerin ithalatı için Pestisitlerin, Gübrelerin ve Zehirli Maddelerin Proses Kontrolü ve Kullanımı için Bakanlıklararası Komisyonu (Comisión Intersecretarial para el Control del Proceso y Uso de Plaguicidas, Fertilizantes y Sustancias Tóxicas, CICOPAFEST) adlı komisyondan ithalat izni alınması gereklidir. Bu komisyonda SEDENA, AGRICULTURA, SALUD ve SEMARNAT gibi Bakanlıkların temsilcileri bulunmaktadır. Bu liste birçok organik ve inorganik kimyasal içerir.

İhracatçı firma veya gümrük acentesi tarafından Meksika Şehri Ticaret Odası (CANACO) ATA Karnesi Kayıt Sistemi'ne (Sistema de Registro de Cuadernos A.T.A.) gerekli ön bildirim yapılarak Meksika'daki fuarlarda sergilenecek olan mallar, numuneler, profesyonel ekipmanlar 6 ay süreyle ülkeye gümrük vergisiz ithal edilebilmektedir. Ancak sıvı, gaz, jel ve toz halindeki numunelerin nakliyesinin küçük miktarlarda dahi olsa yalnızca gümrük acenteleri aracılığıyla yapılması gerekmekte olup söz konusu şartlara dikkat edilmediğinde gümrük idaresi tarafından masrafları göndericiye ait olmak üzere ürünler iade edebilir veya uygun belgelere sahip olmayan numunelere el koymak suretiyle imha edebilir. Ayrıca araştırma, ürün tescili veya sertifikasyon amaçlı numuneler için bazı özel işlemler uygulanabilir.

Tekstil, hazır giyim, ayakkabı ve demir-çelik sektörleri ise Ekonomi Bakanlığı tarafından STA bulunmayan üçüncü ülkelere ithalatta yüksek gümrük tarifeleri ve “Otomatik İthalat İzni” gibi tarife dışı engeller uygulanarak korunan hassas sektörlerdir.

Otomatik İthalat İzni (Permiso/Aviso Automático de Importación), ithalatçının şahsen veya Dış Ticaret Tek Pencere Sistemi (VUCEM) üzerinden e-imzası ile başvurusu üzerine düzenlenmektedir. Elektronik başvurularda, başvuru sahibine gönderilen ve 5 iş günü geçerliliği bulunan yetkilendirme kodunun 60 takvim günü içerisinde gümrük beyannamesi ile birlikte gümrüğe sunulması gerekmektedir.

Spesifik Sektör İthalatçı Kaydı (Padrón de Importadores de Sectores Específicos), ithalatçının SAT'a kayıt yaptırdığını gösterir ve ithalatçının SAT'a şahsen veya internette e-imzası/şifresiyle başvurusu üzerine 10 günde temin edilmektedir. Bir yıl geçerli olan bu kayıt; tekstil, hazır giyim, ayakkabı, puro, kimyasal ürünler, radyoaktif ve nükleer ürünler, patlayıcılar ve ilgili maddeler, havai fişekler ve ilgili malzemeler, kimyasal prekürsör ve esas kimyasallar, ateşli silah, yedek parçaları, aksesuar ve cepaneleri, silah aletleri ve insan yapımı silahlar; diğer silahlar, kanatlı silahlar, aksesuar ve patlatma makineleri ithalatında gereklidir.

Tekstil ve hazır giyim ürünleri, ikinci el araç gibi otomatik ithalat iznine tabi ürünlerin fiyat değerlemede vergi kaybının/kaçakçılığının engellenmesi için kullanılan minimum tahmini fiyatı gösteren “Referans Fiyat Uygulaması” ise, Doğu Asya menşeli düşük fiyatlı ürünlerden kaynaklanan vergi kaybının ve rekabet bozucu etkinin bertaraf edilebilmesi için başlatılmıştır. Buna göre Meksika’ya ithalatta belirtilen mal değeri referans fiyatından düşük ise vergilerin hesaplanmasında o ürüne ait referans fiyat dikkate alınmaktadır. İthalatçılar, tahmini bir fiyata tabi olan malları ithal etmek için güvence yatırırken referans fiyatı baz alır. Referans fiyatlar gümrük değerlemesi için kullanılmayabilir, referans niteliğindedir ve her yıl Federal Resmi Gazete’de (Diario Oficial de la Federación, DOF) yayımlanır.

Özetle, Meksika’nın gümrük mevzuatı ve teknik gereklilikleri oldukça karmaşık olup ithalat işleminde gerekli çok sayıda belgenin ve izinlerin alınması uzun sürmektedir. Gümrük mevzuatı katı hükümler içerdiğinden, bu izin ve belgelerin zamanında ve eksiksiz şekilde gümrük idaresine sunulması önemlidir. Belgelendirme işlemleri tamamlandıktan ve başvuru yapıldıktan sonra malın gümrükten hemen çekilebileceğine veya belge kontrolü/fiziki denetim şartıyla çekilebileceğine otomatik seçim mekanizması ile karar verilmektedir. Ancak söz konusu otomatik seçim mekanizmasının sonucu ne olursa olsun, gümrük idareleri sıklıkla belge kontrolü veya fiziki inceleme yapabilmektedir. Hatalı veya eksik belgelendirme; İspanyolca dilinde etiketleme zorunluluğuna uyulmaması; tarım ve gıda ürünlerinin ithalatında bitki sağlığı şartlarına, hayvansal ürünlerin ve kimyasalların ithalatında sağlık sertifikası ve izin şartlarına uyulmaması; ürünün gümrük tarife kodunun veya isminin hatalı beyan edilmesi gibi durumlarda yüksek para cezaları veya mala el koyulması söz konusu olabilmektedir.

Meksika gümrüklerindeki işlemlerin hantallığı ve bürokrasinin fazlalığı, yeterli geçiş süreci tanınmadan ya da önceden haber verilmeksizin yapılan özellikle şekil şartlarına ilişkin mevzuat değişiklikleri, aynı mevzuat maddesinin değişik gümrük kapılarında farklı yorumlanması ve dil engeli gibi sebeplerle bu pazara ihracat yapmak isteyen firmalarımızın tecrübeli gümrük acenteleri ile çalışması önem arz etmektedir.

Gümrük Vergileri

Meksika’da spesifik, genel ve karma gümrük vergisi oranları Genel İthalat Vergisi Kanunu’nda düzenlenmektedir. Genel ithalat vergileri (%) olarak hesaplanmakta; spesifik oranlar ise ürünün miktarına göre belirlenmektedir. Karma ithalat vergileri, hem ad valorem hem de spesifik oranları kapsamaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre 2020 yılında Meksika’nın ithalatta uyguladığı basit ortalama MFN oranı %7,1 düzeyindeyken, tarım ürünlerinde bu oran %14 ve tarım dışı sektörlerde %6’dır. Meksika’nın gelişmiş bir tarım ve imalat sanayine sahip olması nedeniyle, endüstri içi işbirliği olanakları mevcut olup, özellikle ara malı ihracatında potansiyel yüksektir. Ayrıca, hammadde ve ara mallarında gümrük vergileri nihai ürünlere kıyasla daha düşüktür.

Meksika’nın gümrük tarife kodları ise ilk 6 haneye kadar ülkemiz ile ortak olup Meksika’nın uyguladığı gümrük vergisi ve diğer vergi oranlarının, Meksika Ekonomi Bakanlığı’na ait SIAVI 5.0 (<http://www.economia-snci.gob.mx/>) internet adresinden ilgili HS kodu ve ürün tanımı ile

“Aranceles y Normatividad” (Fees and Regulations) başlığından kontrol edilebilmektedir. Söz konusu sayfanın devamında Meksika’nın diğer ülkelere uyguladığı gümrük vergileri ve (varsa) gerekli zorunlu standartlar (NOM) hakkında da bilgiler mevcuttur. Ayrıca ITC MacMap (<https://www.macmap.org/>) veri tabanında ülke ve ürün GTİP kodu bilgileri girilerek ürün tanımına göre gümrük vergileri, dış ticaret düzenlemeleri ve gereklilikleri hakkında detaylı bilgiye erişilebilmektedir.

İç Vergiler ve Oranları

Meksika’da vergi tahsilatından sorumlu ve yetkili kurum, Hazine ve Kamu Kredileri Bakanlığı (SHCP) bünyesindeki Vergi İdaresi Hizmeti (Servicio Administrativo Tributario, SAT)’dir.

Katma Değer Vergisi (Impuesto de Valor Agregado, IVA) %16 oranında uygulanmakta olup, yurt içi satış işlemleri için ödenmesi zorunludur. Bazı ürünlerin ve hizmetlerin ihracatından, süt-buğday-et ve mısır gibi temel gıdalar, ilaçlar, tarımsal mal ve hizmetlerden ve amortismanına tabi olmayan gayrimenkul yatırım fonlarından KDV alınmamaktadır. Vergi beyanı aylık ve yıllık bazda yapılmaktadır. Ülke sınırları içerisinde ticari faaliyetin devamı için gerekli olan mal ve hizmet alımları vergiden düşülebilmektedir. Örneğin, bir firma şirketi için makine satın aldığı anda ödediği KDV tutarını, vergi yükümlülüğü hesabından KDV iadesi sistemi ile düşülebilmektedir.

Üretim ve Hizmet Özel Vergisi (Impuesto Especial Sobre Producción y Servicios, IEPS) benzin-dizel, alkol, bira, tütün ve temel gıda olmayan yüksek kalorili ürünlerinin üretimi, satışı veya ithalatına konulan dolaylı bir vergi olup, telekomünikasyon hizmetleri için de uygulanmaktadır. Anılan vergi miktarı her yıl güncellenmektedir. Üretim ve Hizmetlerde Özel Vergi Kanunu (<https://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/LIEPS.pdf>) uyarınca Ocak 2024 itibarıyla vergi oranı 100 gramda 275 kilokalori veya daha fazla kalori yoğunluğuna sahip temel gıda olmayan yüksek kalorili ürünlerde (üretici %8); alkol oranı 14° GL'ye kadar olan alkollü içeceklerde (üretici %26,5); aromalı içeceklerde (üretici %25); pestisitler kategori 1 ve 2 için %9, kategori 3 için %7 ve kategori 4 için %6; üretici veya satıcı için el yapımı purolar ve diğer ürün türlerinde (%30,4 üretici); genel tütün ürünlerinde (%160 üretici); sigara, puro ve diğer oyma tütünlerde (%160 üretici); telekomünikasyonda %3; benzin, dizel ve fosil olmayan yakıtların satışında ise ortalama litre başına 5,84 Meksika pesosu (yaklaşık 0,34 cent) olarak tahsil edilmektedir.

Gelir Vergisi (Impuesto Sobre la Renta, ISR) federal ölçekte alınan bir vergi olmakla birlikte, tüzel ve gerçek kişiler için vergi oranları değişebilmektedir. Tüzel kişilere uygulanan vergi oranı %30’dur ve her yıl Mart ayında beyan edilmelidir. Tarım, hayvancılık, balıkçılık ve ormancılık alanında faaliyet gösteren şirketlere vergi oranı üzerinden %30 indirim yapılmaktadır. Şirket faaliyetlerine başlamadan önce yapılan masraflar düzeltme katsayıları uygulandıktan sonra %10 oranında vergiden düşülebilmektedir. Hayır amaçlı bağışlar vergiden düşülebilmekle birlikte, bir önceki yılın vergilendirilebilir gelirinin %7’si üst limittir. Ar-Ge yatırımları için vergi üzerinden %30 oranında kredi sağlanmakta, vergiden düşülebilir olması için yatırımın teknik destek, teknoloji transferi ve telif haklarına harcanmış olması gerekmektedir.

Gelir vergisinin gerçek kişiler tarafından her yılın Nisan ayında beyan edilmesi gerekmele birlikte, vergi oranı Ocak ayında düşük miktardan başlamakta ve aylar bazında artarak yılın son ayında en yüksek orana ulaşmaktadır. Bu bağlamda elde edilen gelir sabit olsa dahi vergi diliminin değişmesi sebebi ile ödenen vergi yüzdesi artmaktadır.

2024 yılında alt limit gelir vergisi oranı (0.1 ile 746,04 Meksika pesosu arasında-yaklaşık 43,39 ABD doları) %1,92; üst limit gelir vergisi oranı (375.975,62 Meksika pesosu ve üzerine- yaklaşık 21.871,76 ABD doları) %35 olarak belirlenmiştir.

Hesaba Nakit Yatırma Vergisi (Impuesto Sobre Depósitos en Efectivo) 1 Temmuz 2008 - 31 Aralık 2013 tarihleri arasında yürürlükte kalan ve 1 Ocak 2014 itibariyle yürürlükten kaldırılan Hesaba Nakit Yatırma Vergisi (Impuesto Sobre Depósitos en Efectivo) uyarınca, banka hesaplarına aylık 15.000 Meksika pesosu (yaklaşık 750 ABD doları) ve üzerinde para yatırılması durumunda, nakit mevduatı alan kişi ve kuruluşların bu miktarı aşan nakit mevduat miktarı için %3 oranında gelir vergisi ödemesi zorunlu idi. (<https://www.gob.mx/prodecon/articulos/depositos-en-efectivo-262243?idiom=es>).

Gümrük İşlem Ücreti (Derecho de Trámite Aduanero, DTA) Federal Haklar Yasası'nın 49 uncu maddesi uyarınca; Gümrük Kanunu hükümlerine göre bir dilekçe veya ilgili gümrük belgesi kullanılarak gerçekleştirilen gümrük işlemleri için, aşağıdaki oranlara veya ücretlere göre Gümrük İşlem Ücreti ödenir:

I) Genel ithalat vergisi tahsilatı amacıyla veya Genel İthalat ve İhracat Vergisi Kanunu veya Uluslararası Anlaşmalar uyarınca muaf mallar söz konusu olduğunda, malların gümrük değeri üzerinden 0,008 oranında ödenir. (DTA = Gümrük Değeri x 0,008).

II) İmalatçılar veya Meksika Ekonomi Bakanlığınca yetkilendirilmiş ihracat programlarına kayıtlı firmalar tarafından sabit varlıkların geçici ithalatında veya kontrollü alanlarda imalat, dönüştürme veya onarım rejimine tahsis amacıyla ulusal bölgeye ithal edilen makine ve teçhizatın gümrük değeri üzerinden 1,76 oranında ödenir. (DTA = Gümrük Değeri x 1,76).

III) Ekonomi Bakanlığınca yetkilendirilmiş IMMEX programlarına kayıtlı şirketlerde imalat, dönüştürme veya onarım amaçlı ve önceki bölümde belirtilenler dışında geçici mal ithalatı yapılması durumunda 407,82 Meksika pesosu tutarında ödenir. Benzer şekilde; kontrollü tesislerde işleme, dönüştürme veya onarım rejimi ve ilgili iadelerde Madde II'de belirtilenler haricindeki malların ulusal bölgeye ithalatında da bu ücret ödenir.

IV) Eşyanın Gümrük Kanunu'na göre dış ticaret vergilerinden muaf olan ithalat ve ihracat işlemlerinde; kesin ithal veya ihraç edilen malların iadesinde; geçici ithalat veya ihracatın iadesinde; geçerli hükümlere göre gümrük kıymeti bulunmayan eşyayı kapsayan gümrük işlemlerinde her işlem için 407,82 Meksika pesosu tutarında ödenir.

V) İhracat işlemlerinde 408,92 Meksika pesosu tutarında ödenir. Eşyanın ihracatı Gümrük Kanunu'nda belirtilen konsolide bir dilekçe ile yapıldığında, her işlem için ilgili dilekçe sunulduğunda gümrük işlem ücreti ödenecek ve her taşıma aracı ilgili gümrük idaresi tarafından farklı bir işlem olarak değerlendirilecektir. Bu vergi, ihracat talebinin veya mal iadesinin tamamlayıcı talebinin kullanıldığı her işlem için de ödenecektir.

VI)Yabancı ülkeler tarafından yapılan işlemlerde 399,91 Meksika pesosu tutarında ödenir.

VII) Bir hareketin düzeltildiği ve önceki bölümlerin varsayımlarında bulunmadığı operasyonlar için ve ayrıca aşağıdaki durumlarda ödenir:

- İç transit; 407,82 Meksika pesosu tutarında,
- Uluslararası transit; 387,28 Meksika pesosu tutarında,
- İade için vergi mevduatı rejiminin çıkarılması; 407,82 Meksika pesosu tutarında,
- İthalat dilekçelerinin II. Bölümü; ihracat veya transit; 407,82 Meksika pesosu tutarında,
- Dilekçedeki her değişiklik için; 392,63 Meksika pesosu tutarında.

VIII) 4.321,39 Meksika pesosu kotasını aşmamak kaydıyla, genel ithalat vergisi amacıyla altının değeri üzerinden 0,008 oranında ödenir.

Depolama Hakkı (Derecho de Almacenaje) Federal Haklar Yasası'nın 41 inci ve 42 nci maddeleri uyarınca, aşağıdaki süreler sona erdikten sonra, gümrük vergi bölgelerinde bekletilen dış ticaret mallarının taşınması, depolanması ve saklanması için Depolama Hakkı ücreti ödenir:

-İthal mallarda 2 takvim günü, deniz trafiği gümrüklerinde bulunan mali bölgelerde 7 takvim günü.

-Yurt dışına ihraç veya iade mallarında 15 takvim günü, madenlerde 30 takvim günü.

-İhracat rejiminin geri çekildiği veya başka bir sebep belirtilmeyen eşya için, gümrük idaresinde bekletildiği her gün için ve ilk günden itibaren.

-El konulan malların ilgililerin tasarrufunda olduğunun bildirildiği ertesi gün itibariyle.

-Diğer tüm durumlarda, gümrükte depozitoda kaldığı tarihten itibaren 10 takvim günü

Dış ticaret mallarının gümrükte depozitolu olarak mali bölgelerde elleçlenmesi, depolanması ve muhafaza edilmesine ilişkin günlük ücretler aşağıdaki gibidir:

I)Her 500 kilogram veya fraksiyonları için:

-İlk 15 takvim günü: 15,76 Meksika pesosu/gün,

-Diğer 30 takvim günü: 30,72 Meksika pesosu/gün,

-Önceki paragrafta belirtilen sürenin bitiminden sonra geçen süre: 49,78 Meksika pesosu/gün.

II)Aşağıdaki mallarda her depolama günü için, bir önceki bölümde belirlenen ücretin 2 katı ödenir:

-Hacmi 5 metreküpten fazla kutu, kap, karton, çubuk ve diğer ambalajlarda bulunanlar,

-Kasada veya özel gözetimde tutulması gerekenler,

-Patlayıcı, yanıcı, kirletic, radyoaktif ve aşındırıcı,

-Doğası gereği buzdolabında, steril odalarda veya mali bölge içinde özel koşullarda saklanması gerekenle

-Canlı hayvanlar.

III)Yolcuların bagajları veya kişisel eşyaları için her 100 kilogram ve fraksiyonlarında 25,57 Meksika pesosu/gün olarak ödenir.

Bu maddenin amaçları doğrultusunda, boş kaplar ticari eşya olarak kabul edilecektir.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Meksika Ekonomi Bakanlığı Standartlar Genel Müdürlüğü (Dirección General de Normas) ürün standartları ve ilgili uygulamalardan sorumlu birimdir. Bakanlık yetkisi Federal Metroloji ve Standardizasyon Kanunu (Ley Federal de Metrología y Normalización)'na dayanmaktadır.

Standartlar Genel Müdürlüğü; Uluslararası Standartlar Teşkilâtı (ISO), “Codex Alimentarius”, Pan Amerikan Standartları Komisyonu (COPANT) ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) ile eşgüdümlü çalışmaktadır.

Standartlar zorunlu, tercihe bağlı ve referans standartlar olmak üzere üçe ayrılmaktadır:

- Meksika Resmi Standartları (Normas Oficiales Mexicanas, NOMs): Etiketleme gibi standartları belirleyen teknik düzenlemeler olup, resmi kurumlar veya bakanlıklar tarafından ilan edilir. NOM olarak adlandırılan standartlara uyulması zorunludur. Herhangi bir kişi ve kurum, ilgili komiteye yeni standart oluşturulması veya mevcut standartta değişiklik yapılmasını talep edebilmektedir.
- Meksika Standartları (Normas Mexicanas, NMXs): NMX olarak adlandırılan NMX standartları, akredite ulusal standartları düzenleyen kuruluşlar tarafından yayınlanan ve uyulması zorunlu olmayan standartlardır. Söz konusu standartlara uyumluluk, yalnızca spesifik bir ürünün uygunluğu şart koşulduğu durumlarda, Meksika Resmi Standardı içerisinde NMX uyumluluğu istenildiğinde ve devlet alımlarında belirtildiğinde zorunludur.
- Referans Standartlar (Normas de Referencia) Kamu İhale Kanunu’nun 67’nci maddesi uyarınca mevcut Meksika Standartları veya Uluslararası Standartlar, ihale gerekliliklerini karşılayamadığında kamu kurumlarının oluşturduğu standartlardır.

Meksika Standartları Sınıflandırma Tablosu

Sektör	Kod
Tekstil Sektörü	A
Çevresel Koruma	AA
Görsel Sanatlar	AG
Çelik Ürünleri	B
Metal Panjur, Kepenk ve Çubuklar	BA
Tıbbi, Hastane ve Laboratuvar Ürünleri ve Ekipmanları	BB
İnşaat Malzemeleri	C
Kalite Sistemleri	CC
Kontrol, Ölçüm ve İstatistik Cihazları	CH
E-ticaret	COE
Taşıtlar (Parçaları dahil)	D
Otomotiv Çilingir Hizmetleri	DA
Ozalit ve Fotokopi	DD
Teknik Çizim	DT
Plastik ve Türevleri	E
Uygunluk Değerlendirmesi	EC
Konteyner ve Ambalaj Ürünleri	EE
Elektronik Veri Değişimi	EDI
Güneş Enerjisi	ES
Gıda Ürünleri	F
İnsan Kullanımı İçin Sanayileşmemiş Gıda Ürünleri	FF
Eczacılıkla İlgili Ürünler	G
Vinçler ve Kaldırma Cihazları	GR
Teknoloji Yönetimi	GT
Metal İşleme, Kaynak ve Metal Kaplama Ürünleri	H
Elektronik Ürünler	I
Elektrik Endüstrisi	J
Kimyasal Ürünler	K

Petrol Arıtma, Damıtma ve Arama Ürünleri	L
Son Kullanıcı Kimyasalları	M
Ofisler ve Okullar için Ekipman ve Malzemeler	N
Sanayi ve Tarımda Genel Kullanım için Ekipmanlar	O
Cam Endüstrisi	P
Optikte Kullanılan Öğeler	PA
El Sanatları ve Çömlekçilik	PP
Ev Kullanımı için Ürün ve Ekipmanlar	Q
Çeşitli Endüstriler	R
Güvenlik	S
Çevre Yönetim Sistemleri	SAA
Endüstriyel Hijyen	SS
İş Yönetim Sistemlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği	SAST
Kauçuk Ürünleri	T
Turizm	TT
Boya, Vernik ve Cilalar	U
Alkollü İçecekler	V
Demir Dışı Metal Ürünler	W
Oyuncaklar	WW
LPG ve Doğal Gaz Kullanımı için Ekipmanlar	X
Tarım Sanayi	Y
Temel Standartlar ve Semboller	Z

Kaynak: Meksika Ekonomi Bakanlığı(<https://e.economia.gob.mx/direccion-general-de-normas/>)

Yurt içi mal ve hizmetlerin yanı sıra, Meksika'ya ithal edilen ürünlerin de zorunlu standartlara uyması zorunludur.

Yeni İntegral Standartlar ve Uygunluk Değerlendirme Sistemi (SINEC)

<https://www.sinec.gob.mx/SINEC/Vista/Normalizacion/BusquedaNormas.xhtml> Meksika Ekonomi Bakanlığı Standartlar Genel Müdürlüğü tarafından uygulanmaktadır. SINEC, Metroloji ve Standardizasyon Federal Kanunu ve Yönetmelikleri hükümleri uyarınca tüm Metroloji, Standardizasyon ve Uygunluk Değerlendirme Sistemi (SISMENEC) için faydalı bilgi ve hizmetler sağlamayı amaçlamaktadır. SINEC, Meksika Resmi Standartları, Acil Durum Standartları, yürürlükte olan veya iptal edilen Meksika Standartları ile kamu istişaresindeki Taslak Standartları içeren yeni Meksika Standartlar Kataloğunu içermektedir.

Federal Tüketici Savcılığı (PROFECO)'nın yetkisinde olan ve Federal Hükümet ile birlikte yürütülen Resmi Meksika Standartları anılan kurumun <https://www.profeco.gob.mx/juridico/noms.asp> internet adresinde listelenmektedir.

Sağlık Risklerine Karşı Koruma Federal Komisyonu (COFEPRIS)'nin yetkisinde olan Resmi Meksika Standartları yine anılan kurumun <https://transparencia.cofepris.gob.mx/index.php/es/marco-juridico/normas-oficiales-mexicanas> internet adresinden konularına göre sınıflandırılmıştır.

Ulusal Sağlık, Güvenlik ve Tarım-Gıda Kalitesi Hizmeti (SENASICA)'nin yetkisinde olan bitkisel ürünlere ilişkin Resmi Meksika Standartları (<https://www.gob.mx/senasica/documentos/normas-oficiales-mexicanas-en-materia-de-sanidad-vegetal>) internet adresinden, hayvansal ürünlere ilişkin Resmi Meksika Standartları ise (<https://www.gob.mx/senasica/documentos/normatividad-en-materia-de-salud-animal>) internet adresinden kontrol edilebilmektedir.

Ulusal Standardizasyon Kuruluşları				
Standardizasyon ve Sertifikasyon Birliği (ANCE)	https://www.ance.org.mx/	Lic. Abel Hernández – Genel Müdür	ance@ance.org.mx	+52 55 5747 4550
Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Derneği (NORMEX)	https://normex.com.mx/	Lic. Lourdes De Cosío – Genel Müdür	normas@normex.com.mx	+52 55 5598 3036
Normalización y Certificación NYCE, S.C	https://www.nyce.org.mx/	Mtro. Carlos Manuel Pérez Munguía – Genel Müdür	serviciusuario@nyce.org.mx	+52 55 3601 8807
Ürün Standardizasyon ve Sertifikasyon Merkezi (NYCE Group)	-	Mtro. Carlos Manuel Pérez Munguía – Genel Müdür	-	+55 5358 7872
Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Enstitüsü (IMNC)	https://imnc.org.mx/	Ing. Francisco Javier Reed and Martín del Campo - Başkan	contacto@imnc.org.mx ; francisco.reed@imnc.org.mx	+52 55 5546 4546 (Dahili: 3147, 3140, 3143, 6129)
Ulusal Yapı ve İnşaat Standardizasyon ve Sertifikasyon Ajansı (ONNCCE)	https://www.onncce.org.mx/	Arq. Evangelina Hirata – Genel Müdür	atencionclientes@onncce.org.mx ; ehirata@onncce.org.mx	+52 55 5663 2950
Süt ve Türevlerinin Kalitesinin Geliştirilmesi Konseyi (COFOCALEC)	-	Dr. Sergio Soltero-Gardea – Genel Müdür	contacto@cofocalec.org.mx	+52 33 3630 6517
Demir Çelik Sanayi Ulusal Odası (CANACERO)	https://www.canacero.org.mx/	David Gutiérrez Muguerza – Başkan	info@canacero.org.mx	+52 55 5448 8160

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Ülke genelinde tüm ürün, süreç, yöntem, kurulum, hizmet ve faaliyetlerin geçerli NOM'lara uygun olması gerekmektedir. Federal Metroloji ve Standardizasyon Kanunu özel kuruluşların uygunluk değerlendirme işlevini görsel doğrulama, örnekleme, ölçüm, laboratuvar testi veya belgesel inceleme yoluyla gerçekleştirmesine olanak tanımıştır. Meksika Resmi Standartlarına uygunluk belgesi gümrük noktalarında ithalat belgelerine eklenmelidir.

Uygunluk Değerlendirmesi aracı kurumları faaliyetlerine ve işlevlerine göre dörde ayrılmaktadır:

1. Sertifikasyon Kuruluşları
2. Test Laboratuvarları
3. Kalibrasyon Laboratuvarları
4. Doğrulama Birimleri

Resmi Meksika Standartlarına uygunluk değerlendirmesi yapmaya yetkili aracı kurumlar Meksika Ekonomi Bakanlığı tarafından akredite ve onaylanmış olmalıdır. Meksika Ekonomi Bakanlığı izni ile ürün sertifikasyonu akredite yetkisi verilen aracı kurum olan Meksika Akreditasyon Kurumu (Entidad Mexicana de Acreditación, EMA), çeşitli kuruluşlara farklı alanlardaki uyumluluğu belgelendirme yetkisi verebilmektedir.

Akredite Sertifikasyon Kuruluslari liste ile sınırlı olmamakla birlikte aşağıda bazılarına yer verilmektedir:

- Standardizasyon ve Sertifikasyon Derneği (Asociación de Normalización y Certificación, ANCE) (Elektrik sektörü NOM'ları için ürün belgelendirme kuruluğu)
- Sertifikalı Meksika Kalitesi (Calidad Mexicana Certificada, A.C., CALMECAC)
- Ulusal Plastik Kalite Merkezi (Centro Nacional Para la Calidad del Plástico)
- Tekila Düzenleme Kurulu (Consejo Regulador del Tequila)
- Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Enstitüsü (Instituto Mexicano de Normalización y Certificación, A.C., IMNC)
- Ulusal Tekstil Standardizasyon Enstitüsü (Instituto Nacional de Normalización Textil, A.C., INNTEX)
- Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Topluluđu (Sociedad Mexicana de Normalización y Certificación, S.C., NORMEX)
- Elektronik Standardizasyon ve Sertifikasyonu (Normalización y Certificación Electrónica, NYCE)
- İnşaat ve Yapı Standardizasyonu ve Sertifikasyonu Organizasyonu (Organismo de Normalización y Certificación de la Construcción y Edificación)
- “L de Mexico—Underwriters Laboratories de Mexico, S.A. de C.V.” (Elektrikli ve elektronik cihazlar için ürün sertifikasyon kuruluğu)
- “Intertek” (Elektrikli ve elektronik cihazlar için ürün sertifikasyon kuruluğu)

Meksika resmi standartlarında güncelleme ve değişiklikler söz konusu olabileceğinden, “<https://asinom.stps.gob.mx/Login/Login.aspx>” internet adresinden kontrol edilmesinde fayda görölmektedir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Meksika'da etiketleme gereklilikleri oldukça karmaşık olup, yurt içinde perakende satışa yönelik tüm ürünlerin ithalattan önce İspanyolca olarak etiketlenmesi ve ticari ve/veya sıhhi teknik düzenlemelere (Normas Oficiales Mexicanas- NOM) uyulması gerekmektedir. Anılan prosedürler ise ilave zaman ve maliyet yaratmaktadır.

Söz konusu düzenlemelerden en fazla etkilenen sektörler, tekstil ürünleri ve seramik karolardır. Tekstil ürünlerinin etiketlerinde beden, marka, üreticinin adı ve ithalatçının bilgilerinin belirtilmesi; seramik karolarda ise sevkiyat başına değil, her paket için ithalatçının vergi numarasını da içeren bilgiler ile etiketleme yapılması gerekmektedir.

Meksika Ekonomi Bakanlığı tarafından 27.03.2020 tarihinde Federal Resmi Gazete'de yayımlanan kararname (https://www.dof.gob.mx/2020/SEECO/NOM_051.pdf) ile “NOM-051-SCFI/SSA1-2010” olarak adlandırılan gıda ürünleri ve alkolsüz içecekler için zorunlu etiket standardında değişiklik yapılmıştır. Anılan standartların 01.10.2020 tarihinden itibaren 01.10.2025 tarihine kadar üç aşamada yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Anılan standartlara uyum, Federal Tüketici Savcısı (PROFECO), Sağlık Risklerine Karşı Federal Koruma Komisyonu (COFEPRIS) ve diğer sağlık kuruluslari tarafından denetlenecektir.

şili modeli esas alınarak yapılan söz konusu düzenleme çerçevesinde; yüksek kalori, yüksek şeker, yüksek doymuş yağ, yüksek trans yağ ve yüksek sodyum içeren ve Meksika pazarında

satışa sunulan yerli ve yabancı gıda ürünleri ve alkolsüz içeceklerin ambalajlarının sağ üst bölümünde siyah sekizgenler içinde uyarılar yapılacaktır. Şili modeline ilave olarak Meksika’da kafein ve tatlandırıcı içeren ürünlerin ambalajlarının üzerinde, söz konusu ürünlerin çocuklara önerilmediğine ilişkin uyarı yer alacaktır.

Teknik Engeller

Meksika’ya taze sebze ve meyve ithalatında soğuk işlem, gönderim öncesi denetleme, ön onay gibi zorlu idari prosedürler ve ithalat protokolleri gibi tarife dışı engeller bulunmaktadır. Anılan tedbirler Serbest Ticaret Anlaşması bulunan Avrupa Birliği ülkelerinden dahi meyve ihracatına engel olmaktadır.

Narenciye, elma, armut, kivi ve şeftali için karantina zararlıları ile mücadele önlemleri listesi oldukça katıdır. Ayrıca ithalat öncesi Meksikalı denetmenler tarafından yapılacak yerinde inceleme ve ön onay talep edilmektedir. Denetim maliyetleri ihracatçı tarafından ödenmektedir. Meksika’nın sabit bir haşere karantina listesi bulunmamaktadır. Bu sebeple bir ürünün Meksika’ya girişine izin verilebilmesi için özel bir sürece tabi tutulması gerekmektedir. İlaç ve tarım kimyasallarının pazarlama süreci üç aşamalı ve birkaç muhatap kurumu içermekte olup, izin ve onaylar fazla ve uzun sürmektedir.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke

ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Meksika'da marka tescil süreci Meksika Sınai Mülkiyet Enstitüsü (IMPI) tarafından yürütülmektedir. Tescil, ticari markanın 10 yıl boyunca Meksika'da münhasır kullanım hakkını vermektedir. Marka tescili için gerekli şartlar aşağıda belirtilmiştir:

- Marka tescili için gerekli ücretlerin ödenmesi.
- Marka tescil başvuru formunun doğru bir şekilde doldurulması.
- Marka tescil başvurusunun eklerinin eklenmesi.
- IMPI'ye elektronik ortamda veya şahsen başvuruda bulunulması.

Konu hakkında daha detaylı bilgi için IMPI - Ticari Marka Tescil Başvurusu (<https://www.gob.mx/tramites/ficha/solicitud-de-registro-de-marca-ante-el-imp/IMPI88>) ve IMPI - Elektronik Hizmetlere Erişim Portalı (<https://eservicios.impi.gob.mx/seimpi/>) internet adreslerindeki bilgilerin incelenmesinde ve IMPI'ye başvurulmasında fayda görülmektedir.

Meksika Sınai Mülkiyet Enstitüsü (IMPI) İletişim Bilgileri

Adres: Av. Periferico Sur #3106. Colonia Jardines del Pedregal. Alcaldia Alvaro Obregón. C.P. 01900, Ciudad de México, México.

Web: <https://www.gob.mx/impi>

E-posta: buzon@impi.gob.mx

Telefon: +52 55 5624 0400

Dağıtım Kanalları

Meksika'da yerel bir distribütör ile çalışmak, ürünlerin her zaman stokta ve hazır olması gerektiği durumlarda uygundur. Satış acentesi/temsilcisi ise, daha küçük ve uzak bölgelere ulaşmak bakımından etkili bir yöntemdir. Uygun acente veya distribütörün belirlenmesi, zaman ve çaba gerektiren bir süreçtir. Eğer ürün ilk kez pazara sunuluyorsa ya da yoğun rekabet söz konusu ise; reklam ve diğer tanıtım yöntemlerinin hangisinin kullanılacağı temsilci ile detaylı şekilde görüşülmelidir. Pazardaki acente veya distribütörün her yıl düzenli olarak ziyaret edilmesi ve gerektiğinde ürünlerle ilgili kendilerine eğitim verilmesi önemlidir.

Distribütörlük sözleşmelerini uluslararası temayüllere uygun şekilde düzenlemek, piyasayı iyi tanımak, pazarda tekel olup olmadığını bilmek büyük önem arz etmektedir. Acenteler ile fiyat ve satış promosyonları gibi hususlarda tam bir anlaşma sağlamak gereklidir.

Tüketici Tercihleri

Meksika'da kuzey ve güney eyaletleri arasında önemli düzeyde gelişmişlik ve altyapı farklılıkları mevcuttur. Ülkenin kuzeyinde ve orta kesimlerinde yer alan Nuevo Leon, Coahuila, Meksika Şehri, Sonora ve Baja California gibi eyaletlerin, ülkenin güneyinde yer alan ve yerli halkların yoğunlaştığı eyaletlere kıyasla daha zengin olduğu ve tüketim alışkanlıklarının farklılık

gösterdiği görülmektedir. Meksika kültüründe var olan sınıfsal statü ve marka merakı nedeniyle zengin kesim markalı ürün ve tasarımlara oldukça fazla rağbet etmektedir.

Meksika’da nihai tüketicilere yönelik ürünlerde Türk malı imajı kuvvetli olmayıp, ülkemizin ve ülkemiz menşeli tüketim mallarının tanınırlığı düşük seviyededir. Sanayi ürünlerinde ise otomotiv ve makine gibi belirli sektörlerde Meksika’daki ithalatçı ve distribütörler tarafından Türk malları tanınmakta, fiyat-kalite dengesi sebebiyle tercih ve talep edilmekte olup, Türk ürünlerine güven duyulmaktadır. Ülkemiz mallarının imajı Çin’den çok daha kuvvetlidir ve kalite açısından Avrupa ile eşdeğer görülmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Meksikalı iş insanları için heyet, fuar ve ikili iş görüşmelerinde birebir temas kurarak ürünleri incelemek, güven ilişkisinin kurulması ve iş ilişkisinin başlamasında önemlidir. ABD, Avrupa, Çin ve BAE’deki fuarlar yakından takip edilmektedir. Meksika pazarına firmalarımız tarafından sunulan mal ve hizmetlerin kalitesinde, satış sonrası hizmet ve eğitimlerde sürekliliğin sağlanması, tasarımlı ve yüksek teknoloji ürünlerine odaklanması, yerel ortaklarla çalışılması ve sektör odaklı tanıtımlar yapılması ikili ticaretimizin geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Meksika’da 2011 yılından itibaren Kasım aylarında düzenlenmekte olan “El Buen Fin” (15-18 Kasım 2024) alışveriş festivali ülke genelinde alışverişin ve tüketimin artış gösterdiği önemli bir dönemdir. Bunun haricinde Sevgililer Günü (14 Şubat), Anneler Günü (10 Mayıs), “Hot Sale” (15-23 Mayıs 2024), Babalar Günü (Haziranın Üçüncü Haftası), “Black Friday” (29 Kasım 2024), “Cyber Monday” (2 Aralık 2024) ve Noel (25 Aralık) dönemleri de satış hacminin önemli derecede artış gösterdiği önemli günlerdir.

Kamu İhaleleri

Meksika Hükümeti, önemli altyapı ve inşaat işlerini yürütmek için büyük miktarda hammadde, onarım parçaları, nihai ürün ve hizmet satın almaktadır. Ayrıca kamu hizmetlerinin sağlanabilmesi için devlet hastaneleri, savunma sanayi, polis, araştırma süreçleri, uluslararası ilişkiler gibi alanlarda da kamu ihalelerine ihtiyaç duyulabilmektedir.

Geleneksel olarak, en büyük tedarik bütçesine sahip kuruluş ve işletmeler aşağıda belirtilmiştir:

- İletişim ve Ulaştırma Bakanlığı (Secretaría de Infraestructura, Comunicaciones y Transportes – SICT),
- Milli Eğitim Bakanlığı (Secretaría de Educación Pública – SEP)
- Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı – (Secretaría de Hacienda y Crédito Público – SHCP)
- Sağlık Bakanlığı (Secretaría de Salud - SALUD)
- Kamu Güvenliği Bakanlığı (Secretaría de Seguridad Pública – SSP)
- Milli Savunma Bakanlığı (Secretaría de la Defensa Nacional – SEDENA)
- Deniz Kuvvetleri Bakanlığı (Secretaría de Marina – SEMAR)
- Meksika Ulusal Petrol Şirketi (Petróleos Mexicanos – PEMEX)

- Federal Elektrik Komisyonu (Comisión Federal de Electricidad – CFE)
- Meksika Sosyal Güvenlik Kurumu (Instituto Mexicano del Seguro Social – IMSS)
- Kamu Çalışanları Güvenlik ve Sosyal Hizmetler Kurumu (Instituto de Seguridad y Servicios Sociales de los Trabajadores del Estado – ISSSTE)
- Ulusal Turizm Tanıtma Fonu (Fondo Nacional de Fomento al Turismo – FONATUR)

Meksika’da kamu ihaleleri Meksika Anayasası'nın 134’üncü maddesi, Kamu İhale Yasası (Ley de Adquisiciones, Arrendamientos y Servicios Del Sector Público- LAASSP) ve Bayındırlık Yasası (Ley de Obras Públicas - LOPSRM) ile belirlenmektedir. Kamu İdaresi Bakanlığı (Secretaría de la Función Pública- SFP) ihale sürecinin yasallığı ve genel itirazlar ile ilgili süreçleri yönetmek, ihale ve sözleşme kurallarını belirlemek, gözlemek ve uygulamaktan sorumludur. Sektör bazında diğer bakanlıklar ve kurumlar da süreç içerisinde yer alabilmektedir.

Kamu ihaleleri “CompraNet” (<https://compranet.hacienda.gob.mx/web/login.html>) sistemi üzerinden duyurulmaktadır. Ayrıca “Mexico Projects Hub” (<https://www.proyectosmexico.gob.mx/en/home/>) internet adresi üzerinden yeni projeler hakkında bilgiye ulaşılması mümkündür.

Hükümet yıllık tedarik bütçesini belirleyerek gerekli bilgileri CompraNet'teki Yıllık Tedarik Programına (APP) girmekte; yasal düzenlemelere tabi ürünler için ilgili standartları göz önünde bulundurmakta; kısa, orta ve uzun vadeli hedefleri belirtmektedir. İhaleye hazırlanmadan önce, tedarik kurumu piyasa fiyatları ve şartnameleri belirlemek için kapsamlı bir pazar araştırması yapmalıdır. Kurumların kullanabileceği 3 tür tedarik prosedürü bulunmakta olup bunlar; kamu ihalesi, kısıtlı davet ve doğrudan alımdır.

Şirketler, Meksika Hükümeti ile ihale sözleşmesi yapmak için aşağıdakileri aşamaları tamamlamalıdır:

- CompraNet sayfasına giriş > “Şirketinizi Kaydedin” > Hüküm ve koşulların gözden geçirilmesi
- Yabancı Şirket sekmesi (Extranjera Incorporar) > İlgili alana tüm veri ve belgelerin girilmesi.
- Kamu İdaresi Bakanlığında alınmış dijital sertifikanın işlenmesi için gerekli dosyanın eklenmesi > Formun tüm kayıt bilgileriyle birlikte gönderilmesi > Hesap bilgileri ve dijital sertifika temini için 1-2 iş günü beklenmesi > CompraNet'e erişimin onaylanması.

İhale şartlarının ve taahhütlerin iyi analiz edilmesi gerekmekte olup; ihale şartları kurumlara, ürün-hizmet türüne, miktarına ve bedeline göre değişiklik göstermektedir.

Kamu alımları konusu Meksika Anayasası'nın 134’üncü maddesinde düzenlenmiştir. Ülkedeki eyaletlerin her biri farklı kamu ihale yasalarına sahiptir. 2007 yılı sonrasında Meksika Devleti Kamu İhale Yasası (Ley de Adquisiciones, Arrendamientos y Servicios Del Sector Público- LAASSP)’nın tedarik prosedürlerini güncellemiştir.

Mevcut İhale Kanunları ile 3 tür kamu ihalesi öngörülmektedir:

- Ulusal kamu ihaleleri
- Meksika'nın taraf olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları kapsamında yürütülen uluslararası kamu ihaleleri
- Uluslararası açık kamu ihaleleri

İhale kapsamındaki ürünler Meksika'da üretilmeli ve en az %50 yerli içeriğe sahip olmalıdır. Uluslararası ihalelerin açılan tüm ihalelere oranı yalnızca %10'dur. Ancak değeri %30-35 arasında değişmektedir. Kamu İhale Yasası'nın 28'inci maddesi uyarınca uluslararası açık kamu ihalelerinde sunulan hizmetin, kiralamanın veya ürün fiyatının yerli muadillerine kıyasla %15'e kadar daha ucuz olması şartı aranmaktadır. Anılan Yasa'da uluslararası açık kamu ihalelerinin yapılabilmesi ulusal kamu ihalesine talebin olmaması veya Meksika hükümetinin yabancı kredi ile finanse ettiği sözleşmelerde belirtilmesi şartlarına bağlanmıştır.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Tarım ve hayvancılık sektörü ülkedeki öncelikli sektörlerden olmakla birlikte, GSYİH'nin %2,3'ünü oluşturmaktadır. Ülke toprakların yaklaşık %13'ü (145 milyon hektar) tarım ve hayvancılık faaliyetleri için olarak kullanılmakta ve farklı mevsimlerde yaklaşık 200 tarım ürünü hasat edilmektedir.

Dünya gıda üretiminde dünyanın 12'nci ve dünya hayvancılık üretiminde 10'uncu ve balıkçılık ve kültür balıkçılığı üretiminde ise 17'nci sırada yer almaktadır. Meksika dünyanın 6'ncı sığır üreticisi, 6'nci tavuk eti üreticisi ve 7'nci mısır üreticisidir.

Tarım, hayvancılık ve balıkçılık sektöründe 2023 yılında 300 milyon ton üretim gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplam üretimin 273 milyon tonu (%91) tarım ürünleri, 25 milyon tonu (%8) hayvansal ürünler 2 milyon tonu (%1)'i ise balıkçılık ürünlerinden oluşmaktadır. Aynı yıl 108,9 milyon hektar alan hayvancılık, 23,4 milyon hektar alan ise tarım faaliyetleri için kullanılmıştır. Genel olarak, Michoacán, Sinaloa, Jalisco, Chiapas, Sonora, Veracruz, Guanajuato, Tamaulipas, Meksika Şehri, Zacatecas, Oaxaca ve Baja California eyaletlerinde tarım üretimi yapılmaktadır.

Meksika'dan 2022 yılında 190'dan fazla ülkeye 49,4 milyon ABD dolar seviyesinde tarım ürünleri ihracatı yapılmış ve yaklaşık 7 milyon ABD dolarlık dış ticaret fazlası verilmiş ve dünyanın 9'uncu büyük tarım ihracatçısı olmuştur. 2023 yılında ise bir önceki yıla göre %3,7'lik artışla 51,3 milyon ABD dolarlık tarım ürünleri ihracatı gerçekleştirilmiş ve yaklaşık 8,5 milyon ABD dolarlık dış ticaret fazlası verilmiştir.

Meksika, başta domates, avokado ve bira olmak üzere önemli bir gıda ürünü ihracatçısı olup, dünya tarım ürünleri ihracatında %2,3 pay ile 9'uncu sırada yer almaktadır. En çok ihraç edilen ürünler sırayla bira, çilek, avokado, tekila, domates, işlenmiş dana eti ve domuz etidir. Meksika'nın tarım ve gıda ürünleri ihracatında da %79 pay ile ABD öne çıkmaktadır. Yüzölçümü bakımından dünyada 14'üncü sırada yer alan Meksika, geniş çaplı tarım ve gıda üretimi ile dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'nin tarım ve gıda ürünleri tedarikinin beşte birini gerçekleştiren en önemli ülke konumundadır.

Bununla birlikte, Meksika dünyadan 2022 yılında 42,4 milyon ABD dolar, 2023 yılında ise 42,8 milyon ABD dolarlık tarım ürünleri ithal etmiştir. Tarım ihracatında ticaret fazlası veren bir ülke olmakla birlikte tüketimin yaklaşık %40'ı ithal edilmektedir.

Meksika dünyanın en büyük gıda üreticilerinden biri olmasına rağmen, 2023 yılında tüketilen temel tahılların yarısından fazlasını ithal etmektedir. En çok ithalatı gerçekleştirilen tarım ürünü mısırdır. Ülke mutfağında önemli olan mısırdaki kendi kendine yeterlilik anlamında Hükümet tarafından özel sektör işbirliğinde çeşitli planlar hazırlanmıştır. Meksika'nın 2023 yılında ithal ettiği başlıca işlenmemiş ürünler; mısır (%26,95), soya fasulyesi (%19,2), buğday (%9,8), kanola tohumu (%4,8) ve peynir (%3,8) olarak sıralanmaktadır. En çok ithal edilen işlenmiş ürünler ise domuz eti (%12,2), kümes hayvanı eti ve sakatatı (%8), süt ve krema

(%6,7), soya yağı (%4,2) ve sığır eti (%3,9) şeklindedir. Bununla birlikte, Meksika'nın ithal ettiği işlenmiş gıdalar arasında çikolata, şekerleme, çeşniler, soslar, reçeller, jöleler, katı yağlar, sıvı yağlar, tatlandırıcılar, meyve suları ve meşrubatlar, biralara ve şaraplar gibi alkollü içecekler, makarna, tahıllar, hazırlanmış etler, dondurulmuş balık ve kabuklu deniz ürünleri, dondurulmuş meyveler, peynirler, kekler, patlamış mısır, çorbalar, şuruplar, tatlandırıcılar ve bal yer almaktadır.

Tarım ve gıda ürünlerinde ABD, Meksika'nın ana tarım ürünleri tedarikçisi olup, mısır, soya fasulyesi, süt ürünleri, domuz eti, buğday, kümes hayvanları eti (yumurta hariç), sığır eti, soya küspesi ve gıda müstahzarlarının başlıca ihracatçısıdır. Özellikle, Meksika'nın hayvancılık sektöründeki son yıllardaki büyüme, hayvan yemi için soya küspesi olarak kullanılmak üzere soya fasulyesine olan talebin artmasına ve dünyadaki en büyük ihracatçı konumundaki ABD'den ithalatın artmasını sağlamıştır.

Süt ürünlerine bakıldığında, Meksika'nın yerli sanayisi üretim artışı yaşamış olsa da, ülke süt ürünleri üretiminde açık veren bir ülkedir. Bu husus, süt ve süt ürünleri ihracatçıları için cazip bir pazar olduğunu göstermektedir.

Meksika'nın kümes hayvanları ve ürünleri konusunda, tavuk eti düşük fiyatı ve Meksika mutfağındaki çok yönlülüğü nedeniyle iç tüketimde çok tercih edilen hayvansal üründür. Meksika dünyanın 1 numaralı yumurta tüketicisidir. Kümes hayvanları ve yumurta ithalatının çoğu ABD'den yapılırken, bu ülkeyi Brezilya ve Şili takip etmektedir.

2022 YILI TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI							
Ürün	İhracat Değeri (milyon ABD dolar)	İthalatçı Ülkeler					
		1		2		3	
		Ülke	Değer (milyon ABD dolar)	Ülke	Değer (milyon ABD dolar)	Ülke	Değer (milyon ABD dolar)
Bira	6.083	ABD	3.848	Dominik	62	Avustralya	52
Tekila	4.085	ABD	2.514	İspanya	46	Japonya	42
Meyveler	3.789	ABD	3.642	Kanada	33	Japonya	14
Avokado	3.368	ABD	2.908	Kanada	225	Japonya	108
Sığır eti	2.238	ABD	1.908	Japonya	197	Kanada	74
Domates	2.143	ABD	2.133	Kanada	8	Japonya	2
Tatlı kurabiyeler	1.182	ABD	743	Kanada	22	Guatemala	7
Şekerleme	1.138	ABD	992	Guatemala	23	Kolombiya	21
Dolmalık biber	1.124	ABD	1.047	Kanada	70	İspanya	1
Şeker	1.012	ABD	857	Fas	52	Kolombiya	18

2022 YILI TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI							
Ürün	İhracat Değeri (milyon ABD dolar)	İthalatçı Ülkeler					
		1		2		3	
		Ülke	Değer (milyon ABD dolar)	Ülke	Değer (milyon ABD dolar)	Ülke	Değer (milyon ABD dolar)
Domuz eti	942	Japonya	627	ABD	202	Çin	45
Brokoli, lahana ve karnabahar	872	ABD	851	Kanada	17	Japonya	2
Limon	756	ABD	728	Hollanda	13	Japonya	4
Yeşil kahve	728	ABD	432	Belçika	64	Almanya	38
Çikolata	708	ABD	554	Kanada	47	Guatemala	3
Ceviz	603	ABD	533	Çin	24	Nikaragua	21
Sığır	555	ABD	555	Belize	0	Nikaragua	0

Kaynak: https://drive.google.com/file/d/1FWHntHMgiw_uOse_MsOF9jZQDAm_FOD9/view

Ülkenin kuzeyindeki eyaletlerde tarımsal sulama imkanları yetersizdir. Quintana Roo, Baja California Sur (Los Cabos, Cabo San Lucas, Tijuana, La Paz), Baja California ve Sonora eyaletlerinde deniz suyu arıtma imkânları mevcuttur. Traktör parçaları, motorlar ve motor parçaları, modern tarım ekipmanları, ticari çim biçme makineleri, sulama ekipmanları, damla ve mikro sulama sistemlerinde fırsatlar bulunmaktadır. Ülkenin başlıca tarım ekipmanları tedarikçileri ABD, Çin, İtalya, Hindistan ve Brezilya'dır.

Yerel üretim ulusal talebi karşılamaya yetmediğinden gübre ihtiyacı söz konusudur. 2022 yılında 3,5 milyon ton, 2023 yılında ise 4 milyon ton gübre ithal edilmiştir. Ana gübre tedarikçisi Rusya olmakla birlikte, Meksika'daki toplam alımların %64'ü üre, diamonyum fosfat ve triple 16 kompleksinden oluşmaktadır.

Meksika'daki tohum sektörü yaklaşık 1 milyar ABD dolarlık bir pazar büyüklüğüne sahiptir. Sebze tohumları pazar büyüklüğünün 2024 yılında 350 milyon ABD dolar olacağı tahmin edilmektedir. Meksika, tarım arazilerinin çoğunun organik ürünler için kullanılması ve tohum tedarikinde ithalata bağımlıdır. Meksika'ya ithal edilen en yaygın hibrit sebze tohumları domates, marul, salatalık, lahana, biber ve brokolidir. Tohum pazarı, 5 ana şirketin %64'lük paya sahip olmasıyla orta derecede konsolide olmuş durumdadır. Bu pazardaki ana oyuncular BASF SE, Bayer AG, Groupe Limagrain, Rijk Zwaan Zaadteelt en Zaadhandel BV ve Syngenta Group'tur.

ABD ve Kanada'dan artan talebin etkisiyle meyve-sebze ve kesme çiçek üretiminde yeni teknoloji ve sera kullanımı son yıllarda yılda 7 kat artmıştır. Seracılık faaliyetleri yıllık ortalama %12 oranında büyümekte ve 3,5 milyar ABD dolar kurulu altyapı mevcuttur. Seraların yaklaşık %40'ı Sinaloa, Jalisco, Baja California Sur, Baja California, Sonora ve Meksika eyaletindedir.

Ülkede düşük teknolojili ürün ve sulama sistemleri üretilmekte ve genellikle ABD, Hollanda, Fransa, İsrail, Kanada ve İspanya'dan orta ve yüksek teknoloji malzemeler ithal edilmektedir. Sektördeki başlıca firmalar Invermex, Metaliser, Harnois, Filclair, Richel, IEP, Inverca, MSC Greenhouses, Novagric, Rimex ve Ulma Agricultural şirketleridir.

Meksika İthalat Rejimi uyarınca, tarım ve hayvancılık ürünleri için ödenecek ithalat vergisi %0 ile %75 arasında değişmekte olup, malın değeri üzerinden %16 KDV ödenmesi gerekmektedir. %75'e kadar gümrük vergisi ödenen ürünlerden bazıları 01.05 pozisyonundaki kümes hayvanlarının taze, soğutulmuş veya dondurulmuş etleri ve yenilebilir sakatatları; taze veya soğutulmuş patatesler (patates) ve kimyasal olarak saf fruktozdur. Peynir ve süzme peynir gibi ürünler için ise %45'e varan gümrük vergisi ödenmektedir. Kahve %45'e varan bir vergiye tabidir. Tarım ve hayvancılık sektörünün diğer ürünleri ve işlenmiş gıda için gümrük tarifesi ise %0-%20 arasında değişmektedir.

Meksika'nın tarım ve gıda üretimi hakkında detaylı bilgi için Meksika Tarım ve Kırsal Kalkınma Bakanlığı – Tarımsal Gıda ve Balıkçılık Bilgi Servisi (SIAP) tarafından hazırlanan "Panorama Agroalimentario 2023" (Tarımsal Gıda Görünümü 2023) adlı İspanyolca yayının https://drive.google.com/file/d/1FWHntHMgju_uOse_MsOF9jZQDAm_FOD9/view internet adresinden incelenmesinde fayda görülmektedir.

Sanayi

Meksika, Latin Amerika ülkeleri içerisinde güçlü imalat sanayii ile öne çıkmakta olup; bu açıdan farklı bir konumdadır. Ülkedeki yerli ve yabancı şirketler tarafından üretilerek iç pazara sunulan ve/veya diğer ülkelere ihraç edilen ürünlerin imalatında kullanılan, ülkede üretilmeyen veya üretimi yeterli düzeyde olmayan hammadde ve sermaye malları ithal edilmektedir. Endüstri içi işbirliği olanaklarının ve bu sektörlerdeki hammadde ve sermaye malı ithalat potansiyelinin büyüklüğünün değerlendirilebilmesini teminen, ülke sanayiinde öne çıkan sektörler hakkında detaylı bilgi edinilmesi önem arz etmektedir.

Otomotiv Sektörü

Meksika'daki otomotiv endüstrisinin tarihi, Ford Motor Co.'nun ülkede bir montaj hattı kurduğu 1925 yılına uzanmaktadır. 1935 yılında dönemin en büyük araç üreticisi olan General Motors, 1937 yılında Chrysler, 1960 yılında Toyota Motor, 1961 yılında Nissan, 1964 yılında Volkswagen Meksika'da üretime başlamıştır. Günümüzde Meksika'da ilk hibrit otomobili üreten Ford'un yanı sıra 9 farklı %100 elektrikli araç modelinin üretimi yapılmaktadır.

Ülkenin GSYİH'sinin %3,5'u, imalat sanayinin %20,5'ini ve imalat sanayi ihracatının %32'sini oluşturan sektörde Meksika dünya binek otomobil üretiminde 7'nci (Latin Amerika'da birinci) ve ihracatında 5'inci sırada yer almakta olup; otomotiv yedek parça üretiminde 7'nci sırada ve ihracatında 4'üncü sıradadır. Ülkede üretilen araçların %88'i ihraç edilmekte ve ihracatın %76'sı ABD'ye yapılmaktadır.

Meksika Otomotiv Sektörü son beş yılda her 100 ABD dolarlık doğrudan yabancı yatırımın 20 ABD dolarını sektöre çekmeyi başarmıştır. Doğrudan yabancı yatırımların %55,1'i binek, hafif ticari araçlar ile ağır vasıta sektörüne, %44,9'u otomotiv yedek parça sektörüne yatırılmıştır.

Meksika'da 500 civarı otomotiv şirketi ve 20 otomotiv kümesi bulunmaktadır. Mercedes-Benz, Audi, Kia, BMW, Chrysler, Ford, General Motors, Honda, Kia, Mazda, Nissan, Toyota, Hyundai, Volkswagen, Mitsubishi, Baic Group, Stellantis (FCA ve PSA Group) şirketlerinin Meksika'da üretim tesisi bulunmaktadır. Ülkenin önde gelen ağır vasıta üreticileri Cummins, Detroit Diesel Allison, Freightliner-Daimler, Kenworth Mexicana, Mack Trucks de México, International-Navistar, Dina Camiones, Scania, Volvo Group VW, Man Truck & Bus, Mercedes-Benz, Hino Motors ve Isuzu Motors şirketleridir.

İhracata yönelik üretimin yaklaşık %81'i ülkenin kuzeyinde yapılmaktadır. Chihuahua, Coahuila, Nuevo León, Guanajuato, Meksika Eyaleti, Aguascalientes, Querétaro, San Luis Potosi, Puebla, Jalisco, Baja California, Sonora, Tamaulipas ve Zacatecas eyaletlerinde otomotiv üretimi gelişmiştir. Ağır vasıta üretim tesisleri Baja California, Coahuila, Nuevo León, San Luis Potosi, Guanajuato, Querétaro ve Hidalgo eyaletlerinde; yedek parça üreticileri ise Coahuila, Chihuahua, Nuevo León, Guanajuato ve Meksika eyaletlerinde yoğunlaşmıştır. Orijinal ekipman üreticisi (OEM) tesisleri Guanajuato, Aguascalientes, Jalisco, Meksika Eyaleti, Hidalgo, Morelos, Puebla ve Veracruz'da yoğunlaşmıştır. Sektördeki 2.500'den fazla üretim şirketi ile 73 milyar ABD dolar değerindeki OEM sektörü satış sonrası için otomotiv yedek parçaları, elektrikli ve hibrit araçlar, yeniden üretim, ağır araçlar ve diğer özel motorlu araçlardan oluşmaktadır. "Meksika'nın Detroit'i" olarak adlandırılan Saltillo/Coahuila'da ve "El Bajío" bölgesindeki sektör kümeleri, Meksika'nın otomotiv sanayine önemli katkı sunmaktadır.

Meksika Otomotiv Endüstrisi Derneği (AMIA) verilerine göre Meksika'da 2023 yılında, bir önceki yıla oranla %14,2 artışla son 13 yılda ulaşılan en yüksek üretim rakamına ulaşılarak toplam 3.779.234 adet binek araç üretilmiştir. En çok üretim, General Motors tarafından yapılmış olup, onu Nissan, Stellantis, Volkswagen ve Ford Motor takip etmiştir. Otomotiv ihracatı bir önceki yıla %15 artış göstermiş ve üretilen araçların 3.300.876 adedi ihraç edilmiştir. Otomotiv firmaları arasından Nissan, Honda ve Mazda bir önceki yıla göre ihracatlarını arttırmışlardır. İhracatın büyük bölümü Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Almanya'ya yapılmıştır. 2023 yılında Meksika'da yurtiçi otomobil satışları 1.361.433 adet olarak gerçekleşmiştir. Nissan 2023 yılında en çok hafif araç satan şirket olurken, onu General Motors, Volkswagen, Toyota ve Stellantis takip etmiştir.

Dünyanın en büyük treyler üreticisi ve ihracatçısı olan Meksika, ağır vasıta araçların üretiminde 6'ncı ve ihracatında 4'üncü sıradadır. Ağır vasıta sektöründe ise 2023 yılında toplam 222.813 adet araç üretilmiş, ABD, Kanada, Peru, Kolombiya ve Şili Meksika'nın ağır vasıta ihracatında başlıca pazarlar olmuştur.

Dünyanın en büyük 25 oto yedek parça üreticisinin 23'ü ve en büyük 100 firmanın 83'ü Meksika'da imalat yapmaktadır. Ulusal Otomobil Parçaları Sanayi (INA) verilerine göre, Meksika'da 2023 yılının Ocak-Ekim döneminde otomotiv yedek parça üretimi 101 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiş olup, 2023 yılının sonunda üretim değerinin bir önceki yıla oranla %17 artışla 121,7 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmesi beklenmektedir. 2023 yılında Meksika'da otomotiv yedek parça üretiminde Coahuila, Chihuahua, Nuevo Leon, Guanajuato,

Queretaro, Puebla, Tamaulipas ve Meksika eyaletleri öne çıkmaktadır. Üretim üçte ikisi ABD sınırındaki eyaletlerde, üçte biri ise Bajío bölgesinde yoğunlaşmaktadır. Otomotiv yedek parça ihracatının %87'si ABD'ye ve %3,5'i Kanada'ya gerçekleştirilmiştir.

Ülkenin yaklaşık 50 milyonluk araç parkı oldukça eskidir, otomobillerin ortalama yaşı 15 ve ağır vasıtaların ortalama yaşı 18'dir. Dolaşımdaki araçların %30'unun eski araçlar olması, karayollarının ve otoyolların durumunun kötü olması nedeniyle özellikle süspansiyon ve fren sistemleri gibi yedek parçalara talep fazladır.

Havacılık ve Savunma Sanayi

Otomotiv sektöründeki bilgi ve teknoloji birikiminin 1960'lı yılların sonundan itibaren havacılık sektörüne aktarılmasının, IMMEX programı ile sağlanan vergi teşviklerinin ve uluslararası şirketlerin ülkenin özellikle kuzey sınırındaki yeni sanayi parklarına taşınmasını müteakip bu parklar havacılık ve uzay gruplarına dönüşmüştür. Günümüzde Meksika'nın 19 eyaletindeki yatırımlarının etkisiyle hızla büyüyen havacılık sektörü üretiminde Meksika dünyada 14'üncü sırada ve yabancı yatırımlarda 5'inci sırada yer almaktadır. Meksika bu sektörde ABD'nin en önemli 6 tedarikçisinden biridir. İhracatın %80'i ABD'ye ve geri kalanı Kanada, Brezilya, Almanya, Birleşik Krallık ve Fransa gibi ülkelere yapılmaktadır. 2022 yılında havacılık sektöründe 8,1 milyar ABD doları ihracat gerçekleşirken, 2023 yılında ise %16'lık artışla ihracatın sektör tarihinde rekor düzeye ulaşarak 9,4 milyar ABD doları civarında ihracatla kapatması beklenmektedir.

Baja California (Tijuana-Mexicali) (110), Sonora (58), Chihuahua (52), Querétaro (50), and Nuevo León (33) eyaletlerinde havacılık kümeleri ve bu kümelerin üniversiteler ile işbirlikleri mevcuttur. Sonora eyaletinin Guaymas şehrinde, hassas havacılık işleme ve havacılık OEM'leri için türbin kanatları ve motor bileşenleri üretimi yapan BAE Systems, Bodycote, CPP, G.S. Precision, Paradigm Precision, Sargent Aerospace ve Walbar gibi şirketler mevcuttur. Baja California eyaletinin Tijuana şehrindeki 110'dan fazla üretici elektrikli bileşenler, gövde sistemleri, iniş takımları ve diğer küçük uçak mekanizmalarını üretmektedir ve Collins Aerospace gibi büyük yatırımcılar mevcuttur. Chihuahua eyaletindeki havacılık üreticileri uçak imalatı nihai montajı, bakım ve onarım, koltuk, kaydırak, raft, sac metal ve koşum takımı gibi bileşenlerde uzmanlaşmıştır. Safran ve Textron Aviation dahil olmak üzere beş OEM'e ev sahipliği yapan eyalet, her yıl yaklaşık 1,5 milyar ABD doları değerinde havacılık ihracatı gerçekleştirmektedir. Nuevo León eyaleti ise yeni havacılık uygulamalarının ve tedarik zinciri iyileştirmelerinin yürütüldüğü 6 Ar-Ge merkezi ile türbin bileşenleri, metal imalatı, termal kaplama, uçak bakım ve onarımı ve muayene testleri alanlarında uzmanlaşmıştır. Queretaro eyaleti, iniş takımı tasarımı ve üretimi ile türbinlerde uzmanlaşmıştır. Bombardier şirketi burada güçlü bir varlığa sahiptir ve eyalet yaklaşık 1,2 milyar ABD dolardan fazla havacılık ihracatı gerçekleştirmektedir. Safran Group ise ülke genelindeki 17 ve Querétaro eyaletindeki 5 üretim tesisinde iniş sistemleri, motor parçaları, jet motoru bileşenleri ve jet gövdeleri üretmektedir. GE ve Rolls Royce, Meksika'da yeni türbin sistemleri; Fokker Aerostructures ise jetler için kanat üretmektedir. Bazı yerel firmalar, üretim süreçlerini küçük İHA'ların ve hafif uçak projelerinin üretimine kadar çeşitlendirmelerine olanak tanıyan küresel sertifikalara sahiptir. Aernnova şirketi uçak gövdesi ve uçuş yapıları üretmekte olup; Horizontec/CENTA şirketi spor uçak modeli ve Oaxaca Aerospace şirketi askeri eğitim ve akrobasi için hafif saldırı uçakları geliştirmiştir.

Meksika Havacılık Sanayi Federasyonu (FEMIA) verilerine son 10 yılda ihracatı ortalama %15 büyüyen sektörde faaliyet gösteren şirket sayısı 2004 yılında 100 civarında iken bu rakam 2022 yılında 368'e ulaşmıştır. Bu şirketlerin %79'u imalatçı, %11'i tasarım ve mühendislik, %10'u ise bakım, onarım ve revizyon hizmetleri alanında faaliyet göstermektedir. Başta Boeing, Bombardier, GE IQ, Safran, Airbus, Delta, Rockwell Collins, Honeywell, Eurocopter, Aernnova, Meggitt, ITR, Cormer, Regent, Liberty Spring, Eaton, Kaman ve GKN olmak üzere OEM (uçak üreticileri), Tier 1 (ana uçak sistemleri), Tier 2 (alt montaj üreticileri) ve Tier 3 (parça ve malzeme) şirketlerinin Meksika'da yatırımı bulunmaktadır ve sektörde 63.000 kişi istihdam edilmektedir. Meksika havacılık endüstrisi, nihai ürün üretiminden ziyade havacılık parçalarının üretimi ve montajına dayanmaktadır. Motorlar, kargo kapıları, iniş takımı tertibatları, elektrik sistemleri, uçak teknolojisi, metal türbinler, insansız hava araçları, uydu sistemleri, uçak gövdeleri ve jet türbinleri sektörde üretimin yoğunlaştığı başlıca alanlardır. Meksika Uzay Ajansı (AEM), üniversite işbirlikleriyle mini nano-uyduların ve küçük insansız hava araçlarının (UAV'ler) üretimi konusunda NASA ve ticari uzay sağlayıcıları ile çeşitli projeler yürütmüştür.

Ülkedeki OEM'ler ve Tier 1 tedarikçileri, yerel Tier 2 ve Tier 3 tedarikçilerinden daha güçlüdür ve OEM'leri destekleyici Tier 2 ve Tier 3 üreticileri açısından fırsatlar bulunmaktadır. Döküm, makine imalat, koltuk, saç şekillendirme, metal pres, çelik, titanyum, alüminyum ve nikel dövme, metal, plastik, özel proses, ısıl işlem ve şekillendirme, kaplama, plastik enjeksiyon, montaj, hidroforming, karbo-nitro, pripreg, kompozit, hammadde, kablo ve tel, pervane ve motor aksamı ve iç bileşenlerde fırsatlar mevcuttur. Yeni bir ürünü piyasaya sürmeye hazırlanan üreticiler, başlangıçta küçük sözleşmelerle satın alma eğilimindedir.

Uçakların bakım, onarım ve revizyon (MRO) çalışmaları; kargo uçakları; helikopter parçaları; hidrojen gibi yeni yakıt sistemlerine adaptasyon, yakıt tasarruflu motor sistemleri; kalıplama, ileri düzey kompozit geliştirme; termal şekillendirme, hidroforming ve diğer özel metal işleme süreçleri; nitrokarbürleme; motor ve rotor imalatı ve bakımı; test ekipmanları; özel yüzey işlemleri için teknolojiler; dövme, döküm ve özel nikel-çelik alaşımları gibi hammaddeler ile havaalanı ekipmanı ve tedarikinde gelişme potansiyeli yüksektir. Ülkede üretilen havacılık bileşenlerinin yaklaşık %3'ü tamamen Meksika'dan tedarik edilebildiğinden, malzeme ve bileşenlerin tedariki açısından fırsatlar mevcuttur. Tedarik zincirini Kuzey Amerika'ya kaydıran ABD pazarına ihracatı hedefleyen firmalar için Meksika konum, üretim ve lojistik maliyetleri açısından avantajlıdır. Meksika Havacılık Fuarı (FAMEX) anılan sektörde ülkede düzenlenen en önemli fuardır.

Meksika'nın savunma sanayi üretimi ise üniforma, G3 ve makineli silah gibi ürünleri içermekte olup; tank ve uçak gibi savunma ekipmanları üretilmemektedir. Savunma sanayinde Meksika'nın başlıca tedarikçileri ABD, Fransa, Kanada, İsrail ve Rusya gibi ülkelerdir. Savunma sektöründe yabancı yatırım kısıtlaması yoktur ve havacılık/savunma alanında üretim hattı kurulması teşvik edilmektedir. Askeri uçaklar için ekipman, top prototipleri, küçük uçaklar, deneysel eğitim uçakları, havadan karaya füzeler ve rampalar, hava ve deniz gözetleme sistemleri, nakliye uçakları, kargo ve personel taşıma sistemleri, helikopterler, gemiler ve taktik operasyon ekipmanları gelişime müsaittir.

Elektrik ve Elektronik Sektörü

Ülke GSYİH'sinin %1,3'ünü ve imalat sanayinin %10'unu oluşturan elektrik-elektronik sektörü, ülkede gelişen ilk endüstrilerden biri olmakla birlikte, yabancı yatırımların artmasından dolayı sektör hızla büyüme kaydederek Meksika'yı dünyanın önemli elektronik üreticilerden biri konumuna taşımıştır. Elektrik-elektronik sektörü, Meksika'nın yeni sanayi politikasında Ekonomi Bakanlığı tarafından seçilen 5 öncelikli sektör arasında olup, 2027 yılına kadar 21,99 milyar ABD dolar seviyesinde pazar hacmine ulaşması beklenmektedir.

Genel olarak Meksika elektronik endüstrisinde, tüketici elektroniği, yarı iletken elektronik bileşenler, kişisel bilgisayarlar, telekomünikasyon ekipmanları ile tıbbi ekipmanlar ön plandadır.

Meksika'nın küresel ihracattaki payı %5 olup, Latin Amerika'nın ise 2'nci büyük ihracatçısıdır. Çin'in ardından ABD'nin ikinci büyük elektronik tedarikçisi, ihracatın %20'si ABD pazarına yöneliktir. ABD'ye ses ve görüntü, telekomünikasyon, bilgisayar parça ve ekipmanları ihraç edilmektedir.

Meksika, Çin, Almanya, ABD ve İtalya'dan sonra yıllık 15 milyar ABD dolarlık pazar değeriyle dünyanın en büyük 5'inci ev aletleri üreticisidir. Bu sektörde, elektrikli su ısıtıcıları, soba, fırın ve set üstü ocak, buzdolabı/dondurucu, bulaşık makinesi, çamaşır makinesi, kurutma makinesi, klima, sıkıştırılmalı soğutucular ve elektrikli süpürge üretimi yaygındır. Sony, Whirlpool, Electrolux, LG, Mabe, GE, Zuo, Amana, Danby, Ethan Allen, EMZ, Siemens ve Diehl Controls gibi uluslararası şirketler Meksika'da üretim yapmaktadır. Nuevo León, Meksika Şehri, Coahuila, Guanajuato, Querétaro, San Luis Potosi, Chihuahua şehirleri bu sektörde uzmanlaşmıştır. Ülkede üretilen elektrikli cihazların %41'i Nuevo León eyaletinde üretilmektedir. Burada aynı zamanda ülkenin en büyük ev aletleri kümesi olan Nuevo Leon Ev Aletleri Kümesi (CLELAC) bulunmaktadır.

Meksika, ABD'nin ikinci büyük elektrikli ev aletleri tedarikçisidir. Ev aletleri üretiminin %80'inden fazlası ABD, Kanada ve Avrupa'ya ihraç edilerek küresel ev aletleri üretiminin yaklaşık %2,5'ini oluşturmaktadır. Ülkenin başlıca ev aletleri ihracatı buzdolap, ısıtıcı, çamaşır makinesi, klima, su ısıtıcısı ve elektrikli süpürge'dir.

Dünyanın en büyük düz ekran TV ihracatçısı olan Meksika'da Dell, LG, Sony, Toshiba, Samsung, RCA, Phillips, Panasonic ve Siemens gibi uluslararası şirketler üretim yapmaktadır. Baja California eyaletinde 200'den fazla elektronik şirketi faaliyet gösterirken, Tijuana şehrinde ise yılda 20 milyondan fazla TV üretilmektedir. Ayrıca, ülkede cep telefonu, tablet, mikroçip ve elektrikli devreler de üretilmektedir.

Elektronik üretimi ülkenin doğu ve batısında farklı uzmanlıklara sahiptir. Ülkenin kuzeybatısında telekomünikasyon, havacılık ve otomotiv bileşenleri; orta bölgelerde yüksek teknoloji bileşenleri, bilgi teknolojileri ve elektronik alt montaj; kuzeydoğuda ise bilgisayar, ev aletleri ve tüketici elektroniği üretimi yaygındır.

Ülkenin kuzeybatısında yer alan Tijuana, telekomünikasyon, havacılık ve otomotiv endüstrilerine elektrikli bileşenler üreten 120'den fazla şirkete ev sahipliği yapmaktadır.

Kuzeydoğuda yer alan Nuevo León eyaletindeki Monterrey şehri ise Emerson Electric, Johnson Controls ve A.O. Smith gibi şirketlere ev sahipliği yapmaktadır. Coahuila eyaletindeki Saltillo şehrinde KSR International and Turck gibi sensör üreticilerinin yatırımı mevcuttur.

Jalisco eyaletinde yer alan ve “Meksika'nın Silikon Vadisi” olarak bilinen Guadalajara şehri, 12 OEM ve yılda yaklaşık 150 milyar ABD doları ihracat yapan 380'den fazla uzman tedarikçi ile ülkedeki en büyük elektronik üretimine sahiptir. IBM, HP, Siemens, Plexus, IMI, IKOR, Flex, V-TEK, InterLatin, Sanmina, QSS, JABIL, Molex, OMP Mechtron ve Talos gibi şirketlerin burada yatırımları mevcuttur. Bu eyalette yarı iletkenler, yazıcılar ve fotoğraf ekipmanı üretilmektedir.

Elektronik sektörü otomotiv, havacılık, ev aletleri ve medikal cihazlar gibi imalat endüstrilerini de desteklemektedir. Ses/video, kişisel ve ticari bilgisayar, yarı iletkenler, iletişim teknolojisi ve optik aletler Meksika'nın elektronik üretiminde öne çıkan alt sektörlerdir. Toplam elektronik ihracatının dörtte birini oluşturan düz ekran televizyon üretimi (plazma, LCD ve LED ürün sınıfları dahil) Meksika'da üretilen en büyük tüketici elektroniği ürün sınıfıdır. Aynı zamanda dünyanın Çin'den sonra ikinci büyük bilgisayar ihracatçısıdır, Meksika'nın bu alt sektördeki ihracatı, bilgisayar ithalatı gerçekleştiren ABD pazarı ile Japonya ve Almanya'ya yönelmiştir.

Medikal Cihaz Sanayi

Medikal cihaz sektörü, 2023 yılında 13,7 milyar ABD dolarının üzerinde tıbbi cihaz ve ekipman ihracatı gerçekleştiren Meksika'nın sağlık sektörü çatısı altındaki ana alt sektörlerden biridir. Dünya medikal cihaz ihracatında ülke sıralaması ABD, Almanya, Hollanda, Çin ve Meksika'dır. Meksika medikal cihaz üretiminde dünyada 7'nci, medikal cihaz ihracatında 3'üncü ve Latin Amerika'da 1'inci sırada yer almaktadır. Pazardaki en büyük payı, 2024 yılı için öngörülen 1,28 milyar ABD dolarlık pazar hacmiyle kardiyoloji cihazları oluşturmaktadır.

Meksika'da üretilen medikal cihazların %80'i ABD'ye, geri kalanı ise Almanya, İrlanda, Belçika, Kanada, Hollanda ve Japonya gibi ülkelere ihraç edilmektedir. En çok ihraç edilen ürünler arasında şırıngalar, işitme cihazları, kontakt lensler, kalp kapakçıkları, tekerlekli sandalyeler, solunum cihazı bileşenleri ve cerrahi kitler, önlükler ve ağız koruyucuları yer almaktadır.

Dünyanın önde gelen 15 tıbbi cihaz üreticisinden 13'ü Meksika'da faaliyet göstermektedir. Baja California, Chihuahua, Coahuila, Nuevo León, Jalisco, Sonora ve Tamaulipas medikal cihaz üretiminde öne çıkan eyaletlerdir. Medtronic, TE Connectivity, Cardiva Medical, Nordson Medical, LanixMed, Westmed, Masimo, Amphenol Alden, GE Medical Systems, Tyco, Becton Dickinson, Siemens and Cardinal Healthcare, 3M, Stryker, Kimberly Clark, Boston Scientific, Welch Allyn ve Johnson&Johnson Meksika'da üretim yapan başlıca şirketlerdir.

2023 yılı Ocak-Eylül döneminde yabancı yatırım 91,4 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Yabancı yatırımlar arasında, Danimarkalı şirket Ambú'nun 20.000 m2 alanda ve 1.000 kişiyi istihdam edecek bir tesis yatırımı bulunmaktadır. Diğer uluslararası firmalardan Nordson Medical, ABD'li Abbott, Fisher & Paykel ve Harmac şirketleri de yatırım yapacaklarını duyurmuştur.

Ülke genelindeki 4.600 hastanenin üçte biri devlet hastanesidir ve ayrıca 400 adet laboratuvar bulunmaktadır. Sağlık harcamaları GSYİH'nin %5,8'i civarındadır. Obezite, diyabet, kalp, hipertansiyon, solunum, böbrek, diş ve mide rahatsızlıkları yaygındır. Floroskopi sistemleri, MR görüntüleme cihazları, bilgisayarlı tomografi tarayıcıları ve anestezi cihazları ve X-ray cihazları en fazla büyüyen alt sektörlerdir.

Medikal cihaz endüstrisinin yarısını kapsayan Baja California eyaletinde (ağırlıklı olarak ABD'deki San Diego/California gibi merkezlere yakınlığının avantajı ile Tijuana şehrinde) 75'ten fazla şirket bulunmaktadır ve 71.000 kişi istihdam edilmektedir. Sonora eyaletinde (Hermosillo, Guaymas ve Empalme şehirleri ağırlıklı) ise 26 medikal cihaz üreticisi yer almakta; kablo tertibatı, kardiyovasküler tedavi, kateter sistemler, diş parçaları, endoskopi cihazı, hastane işlem arabaları, enjeksiyon cihazı, cerrahi cihazlar, kalp pili ve solunum cihazı üretmektedir.

Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü

Meksika'da tekstil sanayi üretimi 1830 yılında Puebla eyaletinde başlamış olup, GSYİH'nin %3'ünü ve istihdamın %10'unu kapsayan sektör yıllık ortalama %5 büyümektedir. Latin Amerika'nın moda lideri olarak anılan Meksika'da yabancı markaların üretim tesisi mevcuttur. Meksika'daki tekstil sektörü, sentetik elyaf, giyim, ayakkabı, banyo malzemeleri ve kumaş üretimi ağırlıklıdır. Üretimin %22'si otomotiv, havacılık, mobilya ve otel sektörlerine; %78'i nihai tüketime ve ihracata yöneliktir.

Sektör gelirlerinin %82'si hazır giyim ve %18'i diğer tekstil ürünleri kaynaklıdır. İhracatın %81'i hazır giyim ağırlıklı olarak pantolon ve tişört ve %19'u tekstil ürünlerinden; ithalatın ise %48'i hazır giyim ve %52'si tekstil ürünlerinden oluşmaktadır.

Ulusal Tekstil Sanayi Odası (CANAINTEX) verilerine göre, 2023 yılında tekstil ihracatı 9,3 milyar ABD dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Tekstil ve hazır giyim ihracatının %91'i ABD'ye yapılmış olup, bu ülkeyi Nikaragua, Kanada ve Guatemala takip etmiştir. En çok ihraç edilen ürünler, pantolon, tişört, el dokuma halısı ve cerrahi havlulardır.

2023 yılında tekstil ve hazır giyim ürünleri ithalatı 11,8 milyar ABD dolar olarak gerçekleşmiş ve 2022 yılına göre %6'lık bir düşüş göstermiştir. İthalatta en yüksek paya sahip tekstil ürünleri, toplam ithalatın %56'sını temsil eden dokuma kumaşlar (%19), dokunmamış kumaşlar (%14), kaplanmış kumaşlar (%12) ve filament kumaşlar (%12) olmuştur. Hazır giyimde bluz (%18), pantolon (%15), tişört (%12) ve kazak (%8) toplam ithalatın %52'sini oluşturmaktadır.

Tekstil sektörü ithalatının değer bazında %42'si ABD'den, hazır giyim sektöründeki ithalatın %32'si Çin'den gelmektedir. Toplamda ise tekstil-hazır giyim ithalatının, %36'sı Çin, %19'u ABD, %5'i Vietnam, %5'i Bangladeş menşelidir.

Yurt içi hazır giyim satışlarında perakende mağazaları aracılığıyla veya doğrudan nihai tüketicilere satış yöntemi yaygındır. Fiyat duyarlılığı yüksek kesimin marka bağlılığı düşüktür. Ancak gelir düzeyi yüksek tüketiciler stil, kalite, marka ve tasarıma çok önem vermektedir. Meksika hazır giyim sektöründe Amerika kıtasında %5 pay ile ABD, Brezilya ve Kanada'nın ardından 4'üncü büyük pazardır.

Meksika'nın tekstil endüstrisinin %63'ü ülkenin orta ve kuzeydoğu bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Toplamda 1,2 milyon kişiye istihdam sağlayan sektörde Puebla, Meksika Eyaleti, Hidalgo, Tlaxcala, Jalisco, Querétaro, Coahuila, Sonora, Guanajuato, Nuevo León, Yucatan ve San Luis Potosi eyaletleri gelişmiştir. Ülkenin kuzeyinde, sektörde kullanılan ana girdi olan pamuk tarımsal sanayi yoğunlaşmıştır. Tekstil alt sektöründeki işlerin çoğu orta-güneydoğu eyaletlerinde yoğunlaşmıştır. Giyim alt sektöründe, işlerin çoğu ülkenin kuzeyinde yer almaktadır.

Tekstil sektöründe faaliyet gösteren 20.000 şirketin %90'ı küçük ve orta ölçeklidir. Tekstil sektöründe 247 üründe ve ayakkabı sektöründe 43 üründe (ağırlıklı olarak nihai ürünler) MFN ülkelerinden ithalata %5-30 arasında gümrük vergisi uygulanmakta ve malın değeri üzerinden %16 KDV ödenmesi gerekmektedir. Tekstil ve hazır giyim sektöründe yer alan ve örme ürünler ile herhangi bir tekstil ürününden yapılan ürünleri kapsayan ürünler için %10 ila %25 arasında değişen vergiler uygulanmaktadır. Halılar ve diğer tekstil yer kaplamaları için %15 vergi uygulanırken, tekstil ayakkabılar ve şapkalar için %5 ila %30 arasında değişen bir vergi uygulanmaktadır.

Ekonomi Bakanlığı verilerine göre, 2023 yılı Ocak-Eylül döneminde giyim imalatına yönelik 15,3 milyon ABD dolarlık yabancı yatırım çekilmiştir. En fazla yatırım alan eyaletler Coahuila de Zaragoza, Chihuahua ve Jalisco'dur. En çok yatırım yapan ülkeler ise ABD, Hollanda ve Avusturya'dır.

Otomotiv, havacılık ve tıbbi cihaz endüstrilerindeki büyüme ile birlikte zamanla teknik tekstiller, endüstriyel kumaşlar, medikal tekstil, denim ve özel giysilerin üretimi artmıştır. Bu sektörde öne çıkan diğer başlıca üretim alanları rayon bazlı sentetik elyaflar, dokulu polyester boyalara sahip kumaşlar, polyester elyaftan kesintili boyalara sahip tafta kumaşlar, döşemelik kumaş, ipek ve ince yünlü kumaşlardır. Yerel üretimin yetmemesi nedeniyle tekstil yan sanayinde polyester/pamuk iplik, polyester/viskoz iplik, sentetik elyaf, sentetik liflerden kumaşlar, tekstüre edilmiş polyester, yün ve saf ipek gibi kumaşlar ithal edilmektedir. Üretimde kullanılan girdilerin %79'u yerli ve %21'i ithaldir. İthalatta Çin, ABD ve Asya ülkeleri öne çıkmaktadır

Kimya Sanayi

GSYİH'nin %2,2'sini ve imalat sanayinin %10'unu oluşturan kimya sektörü, farmasötik, reçineler, sentetik kauçuk ve kimyasal elyaf üretimi ağırlıklıdır. Kimya sanayinde üretim değeri 2022 yılında bir önceki yıla göre %4,6 artışla 20,2 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla oranla %28,2 artış ile 34,4 milyar ABD doları ithalat, %4,2 düşüş ile 6,1 milyar ABD doları ihracat yapılmıştır. İç tüketim ise %22 artışla 48,4 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Meksika'nın 2022 yılı kimya ürünleri üretiminde Meksika Eyaleti (%22,3), Nuevo León (%11,9), Jalisco (%9,6) ve Guanajuato (%7,5) eyaletleri öne çıkmaktadır. Üretim en çok inorganik kimyasallar (%27,3), endüstriyel gazlar (%21,5), petrokimya ürünleri (%21,4), sentetik reçineler (%20,3) ve zirai ilaçlarda (%7,4) yapılmaktadır.

ABD, Brezilya, Belçika, Guatemala, Kolombiya, Şili, Kanada ve Almanya ihracatta öne çıkan ülkeler olup, başlıca tedarikçiler ise ABD, Çin, Kuzey Kore, Almanya, Kanada, Hindistan, İspanya, İtalya ve Fransa'dır. Kimya sektöründe 51.000 kişi istihdam edilmektedir. Kimya

sektörü hakkında daha detaylı bilgi için Ulusal Kimya Endüstrisi Birliği (ANIQ) internet adresinin (<https://aniq.org.mx/webpublico/index.asp>) incelenmesinde fayda görülmektedir.

Alpek, Lyondellbasell de México, Dow Química Mexicana, PPG Comex, Braskem Idesa SAPI, The Chemours Company Mexicana, Cydsa ve Grupo Pochteca sektördeki başlıca firmalardır. Ayrıca, Procter & Gamble, Kimberly Clark, Unilever de México, Ingredion Mexico, Sanofi Mexico ve Bayer Group Mexico gibi uluslararası firmalar da Meksika'da faaliyet göstermektedir.

Meksika'da başta Bayer, Pfizer, Astra Zeneca ve Roche olmak üzere 200'den fazla ilaç şirketi faaliyet göstermekte olup; Meksika Şehri, Jalisco, Meksika Eyaleti, Puebla ve Michoacán'da sektör kümeleri bulunmaktadır. Meksika farmasötik pazarının değeri yaklaşık 10 milyar ABD doları, kişi başı yıllık harcamaların değeri ise ortalama 215 ABD dolardır.

Kozmetik ve kişisel bakım ürünleri açısından dünyanın 10 büyük pazarından biri ve Latin Amerika'daki ikinci büyük pazar olan Meksika'da 15,8 milyar ABD doları değerinde kozmetik üretimi gerçekleştirilmektedir. 2022 yılında %6,7 oranında büyüyen sektörde kişisel bakım ürünleri, deodorant, güneş koruyucu, cilt ve saç bakım ürünleri, renkli kozmetik, erkek bakım ürünleri, spa ürünleri, organik ve doğal ürünler, sabun, dezenfektanı ve antibakteriyel ürünlerin talebi artmaktadır. Yurt içi satışlar hipermarket ve süpermarketler (%45), bakkallar (%21), güzellik mağazaları (%11) ve alışveriş merkezleri (%8) aracılığıyla yapılmaktadır. Unilever (%33), Colgate- Palmolive, P&G ve High Ridge Brands şirketleri (toplamda %40) Meksika kişisel bakım ürünleri pazarına hakimdir.

Plastik Sektörü

Plastik imalat sanayi, Meksika'nın imalat sanayinde önemli bir sektördür. 400 milyon tonluk dünya plastik üretiminin 7 milyon tonu Meksika'da gerçekleştirilmektedir. Ulusal Plastik Endüstrileri Birliği'ne (ANIPAC) göre, Meksika'daki mevcut plastik tüketimi yılda 5,9 milyon ton olup, bunun sadece 3,8 milyon tonu Meksika'da üretilmekte olup, toplam üretimin %45'i ambalaj, %16'sı genel tüketim, %11'i inşaat, %8'i otomotiv, %6'sı elektronik, %4'ü tarım, %3'ü medikal ürünlerde yapılmaktadır.

Meksika'nın aynı zamanda dünyanın en büyük plastik tüketicilerinden biri olması sebebiyle sektörün üretim değeri kadar ithalat yapılmaktadır. Meksika'nın toplam plastik ithalatı 2022 yılında 41,52 milyar ABD dolarına ulaşmış olup, en çok reçine, plastik ile makine, ekipman ve kalıp ithalatı yapılmıştır. Meksika'nın reçine ithalatının %61'i ABD'den yapılmakta, onu Çin ve Kanada izlemektedir. İhracatta ise sektör 11,5 milyar ABD doların üzerinde ihracat kaydetmiş olup bunun %77'si Amerika Birleşik Devletleri'ne yapılmıştır, Guatemala, Belçika, El Salvador ve Kolombiya Meksika'nın diğer önemli ihraç pazarlarıdır.

Plastik ambalaj üretimi, temizlik ürünleri, gıda, içecek ve ilaçlara talebin artması neticesinde her yıl artış göstermektedir. Gıda ve içecek sektörünün tükettiği plastik ambalajlar ülkede üretilmektedir; ancak özel ambalaj ve paletler, üretimde ve nihai paketleme ürünlerinde kullanılan elektrostatik deşarjlı kaplamalara sahip kutular ve termoform plastik ambalajlara talep yüksektir. Meksika'nın plastik endüstrisi için en önemli üretim alanlarından biri, plastik gıda ve elektronik cihaz ambalajlarıdır.

Meksika Şehri, Querétaro, Yucatan, Coahuila ve San Luis Potosí gibi eyaletlerde tek kullanımlık plastik poşetlerin yasaklanması sebebiyle sürdürülebilir ürünlere yönelik talebin artması ile plastik ambalaj endüstrisi, doğada çözünebilir ve geri dönüştürülebilir plastik malzemelere doğru evrilmektedir. Ülkede tüketilen plastiğin yaklaşık %15'i geri dönüştürülmektedir ve Meksika PET geri dönüşümü açısından Latin Amerika'daki en gelişmiş ülkedir. Büyük şirketler, sağlık ve çevre standartlarına uyum sağlamak ve kendi tüketimleri için plastikleri geri dönüştürmektedir.

İnşaat sektöründe son yıllarda metal malzemeler yerine plastikten su ve gaz boruları, pencere, kapı, çatı ve zemin kaplamalarının kullanımı ile plastik sektörüne talep artmaktadır. Diğer taraftan, otomotiv, mobilya, medikal cihaz, havacılık ve ev aletleri sektörlerinde de kullanılan plastik malzemeler açısından Meksika'nın güçlü tedarik zinciri önemli iş alanları yaratmaktadır. Örneğin otomotiv endüstrisinde araç ağırlığını %30 azaltmayı sağlayan plastik ve kauçuk parçalara talep artmaktadır. Tarımda plastik boru ve filmlerin ve tekstil sektöründe dokunmamış elyafların kullanımının artması da plastik sektörüne talebi artırmaktadır.

Plastik sektörü geliştikçe işleme ekipmanı, makine, kalıp ve plastik parça talebi de artmaktadır. Bu meyanda, plastik işleme makineleri, ekstrüder, plastik reçineler (polipropilen, PVC ve poliüretan), plastik malzeme ve parça, birincil ve ikincil plastik işleme için otomasyon ve geri dönüşüm teknolojileri açısından pazarda fırsatlar mevcuttur.

Meksika plastik sektöründe 5200 üretici faaliyet göstermektedir. Bu şirketlerin büyük kısmı Coahuila, Sonora, Jalisco, Nuevo León, Puebla, Querétaro, Guanajuato, San Luis Potosí ve Meksika Şehri'nde üretim yapmaktadır. Ülkede genel olarak plastik kaplama, plastik ev eşyaları ve polimer bileşenler üretilmektedir. Meksika'da üretilen plastik reçinelerin yarısı polietilen tereftalat (PET), polivinil klorür (PVC) ve yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) gibi birincil plastiklerdir. Polietilen (PE), polifenilen eter (PPE), PVC reçineleri, polipropilen (PP) film, PVC boru ve bağlantı parçaları, laminatlar ve akrilik malzemeler dahil olmak üzere çok çeşitli ikincil ve üçüncül plastik malzemeler de üretilmektedir. Havacılık ve otomotiv imalatının yoğunlaştığı Querétaro eyaletinin 5'inci büyük endüstrisi olan plastik imalatında GW Plastics, Adapt, Mitchell Plastics ve Duqueine Group gibi üreticilerini içeren plastik kümelenmesi bulunmaktadır. Allen de Mexico, Reynera, Nemak, Coflex firmaları da sektörde öne çıkan üreticilerdir.

Mobilya Sektörü

Meksika'da mobilya sektörü, en büyük pazar payına ve en yüksek ticari faaliyet düzeyine sahip sektörlerden biridir. 2014 yılından itibaren Çin'de yükselen ücretlerle birlikte, Çin'den daha ucuz ve nitelikli işgücü kullanılan Meksika'nın mobilya imalatı öne çıkmıştır. Meksika yıllık 2 milyon m3 çam kerestesi üretimi ile Latin Amerika'da lider konumdadır. Ülkenin kuzey ve orta eyaletlerinde (Jalisco, Sonora, Meksika Eyaleti, Coahuila, Nuevo León, Chihuahua, Baja California, Puebla ve Monterrey) mobilya üretimi yaygındır. Meksika'daki mobilya pazarının değeri yaklaşık 2,5 milyar ABD dolardır.

Üretimin büyük kısmı pazara yakınlığından ABD'ye ihraç edilmektedir. ABD-Çin ticaret savaşlarının ve pandemi sonrasında tedarik zincirlerindeki aksamaların etkisiyle, Meksika'daki

mobilya üreticilerinin ABD ve Kanada pazarlarındaki payı artmıştır. Bununla birlikte, Asya'dan gelen tedarikçiler ABD'deki tarife sorunları nedeniyle daha az rekabetçi konuma gelirken ve birçok uluslararası firmanın ABD pazarına tedarik sağlamak için Meksika'yla işbirliği yapmasına neden olmaktadır.

Meksika, en çok mobilya ihraç eden ülkeler arasında 6'ncı sırada yer almakta olup, 2023 yılı ihracat rakamı 12,9 milyar ABD dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Sektör raporlarına göre, 2024 yılı ihracatının %3 ila %5 oranında artacağı ve Meksika'yı dünyanın en büyük üçüncü mobilya ihracatçısı olan İtalya'ya yaklaştıracığı tahmin edilmektedir. Meksika 2022 yılı ihracat değeri bazında ABD, Kanada, Polonya ve Vietnam'ı geride bırakmıştır.

Meksika mobilya ihracatının %95'ini ABD'ye ve %3'ü Kanada'ya yapmaktadır. Meksikalı mobilya firmalarının uluslararası pazarlara en çok ihraç ettiği ürünler koltuk ve sandalyedir. Çin'den sonra dünyanın en büyük 2'nci sandalye ihracatçısıdır.

Meksika'nın mobilya ihracatı ev, ofis ve otel mobilyaları, ahşap mobilyalar, ahşap döşemeli koltuk ve sandalyeler, metal döşemeli koltuklar ve ahşap yatak odası mobilyalarını içermektedir. Meksika'nın ahşap ürün tüketiminin %70'i ithalata bağlıdır ve ithalat ağırlıklı olarak ABD, Şili, Brezilya, Kanada ve Çin'den gerçekleştirilmektedir.

Bununla birlikte, 2023 yılı ithalatı 4,4 milyar ABD dolardır. İspanya ve İtalya gibi ülkelerden ithal edilen yüksek kaliteli mobilyalar, çapraz lamine ahşap ve yüksek kaliteli ahşap mobilyalar açısından kayda değer bir niş iç pazar bulunmaktadır.

Meksika mobilya sektöründe 30 binden fazla aktif şirket bulunmakta ve bu şirketler ülke genelinde yaklaşık 150 bin doğrudan istihdam yaratıyor. Mobilya sektörünün yoğunlaştığı bölgeler, Hidalgo, Guadalajara ve Iztapalapa'dır. Buna rağmen Jalisco eyaleti, mobilyanın kalitesi, erişilebilir fiyatı ve çok çeşitli tasarımları nedeniyle Meksikalıların gözdesi olarak konumlanması nedeniyle son birkaç yılda en fazla büyüme gösteren eyaletlerden biri olmuştur. Sonuç olarak, Jalisco'daki mobilya endüstrisi %88'i mikro işletme ve %10'u küçük işletme olmak üzere yaklaşık 3 bin ekonomik işletmeye sahip ve yaklaşık 27 bin istihdam yaratmaktadır.

Meksika'nın ev mobilyası pazar büyüklüğünün 2024 yılında 3,36 milyar ABD dolar olacağı tahmin edilmekte ve 2029 yılında ise 4,53 milyar ABD dolara ulaşması beklenmektedir.

Ev mobilyası pazarının büyümesini sağlayan temel faktörler arasında artan harcanabilir gelir, hızlı kentleşme, teknolojik yenilikler, değişen tüketici tercihleri ve güçlü emlak piyasası yer almaktadır.

Meksika'nın mobilya sektörü, küçük geleneksel ahşap mobilya üreticilerinden çağdaş tasarımlar üreten küresel büyük şirketlere kadar çeşitli ve dinamiktir. Vila Furniture, Crate and Barrel Holdings, American Home Furniture and Mattress ve Tema Furniture Meksika ev mobilyası pazarında faaliyet gösteren başlıca şirketlerdir.

Uluslararası doğrudan yabancı yatırıma bakıldığında, Meksika'daki mobilya ve yatak endüstrisi 2023 yılı 3. çeyreğinde 63 milyon ABD dolarlık yatırım çekmiştir. Yatırımların %98'inin, özellikle ülkenin kuzey ve güney bölgelerinde üretimi genişletme amaçlı ABD kaynaklıdır.

H-VAC (Isıtma, Havalandırma ve İklimlendirme) Sektörü

Meksika iklimlendirme, su ısıtma ve soğutma ile ilgili parça ve ürünlerin üretimini ve inşaat, ev ve ulaşım için genel ısıtma ve soğutma ünitelerini kapsayan güçlü bir H-VAC sektörüne sahiptir. Birçoğu Meksika'nın çeşitli kümelerindeki Tier 1, 2 ve 3 şirketlerinden oluşan toplamda 542'den fazla şirket bu sektörde üretim yapmaktadır. Meksika'nın otomotiv, elektronik ve havacılık endüstrileri, altyapı ve işgücü uzmanlığını HVAC endüstrisine aktarmakta ve bu sayede Chihuahua, Tamaulipas, Nuevo León, Meksika Şehri, Coahuila, Querétaro ve Guanajuato gibi eyaletlerde HVAC üretimi yapılmaktadır.

ABD'de kullanılan H-VAC ünitelerinin yaklaşık %90'ı Meksika'da üretim operasyonları bulunan 7 büyük şirket (Carrier Corporation, Goodman Manufacturing Co., Rheem Manufacturing Company, Trane Inc., York International Corp., Lennox International Inc. ve Nortek Global) tarafından üretilmektedir. Havacılık ve otomotiv endüstrilerinin istikrarlı büyümesi ile ısıtma işlemi için endüstriyel fırınlar talep artmıştır. Vakum pompaları, havalandırma parçaları, yapısal sac kasalar, bakır veya alüminyum boru, ısı eşanjörleri, pompa, nihai ünitelere takılan kablolar gibi HVAC ürünleri ülkede üretilmektedir.

Ülkenin yıllık klima ihracatı 4 milyar ABD doları değerinde olup, Meksika bu alanda dünya çapında ilk 3 ihracatçı arasında yer almaktadır. Büyük kısmı ABD'ye gerçekleştirilen klima ihracatında son 5 yılda %41 büyüme kaydedilmiştir. ABD konut pazarı ile daha fazla gelişen sektörde, enerji verimliliği yüksek ekipmanlar ile ev ve ofisler için havalandırma ekipmanlarına talep artmaktadır. 2022 yılında sektör 16,1 milyon ABD doları uluslararası doğrudan yatırım çekmiştir, bunun tamamına yakını ABD menşeli yatırımlardır.

Hizmetler

Meksika Turizm Bakanlığı verilerine göre 2022 yılında 38,3 milyon yabancı ziyaretçi ve 26,3 milyar ABD doları turizm geliri elde etmiştir. Turizm sektörü GSYİH'in %7,5'ini oluşturmuştur. Ülkeye gelen yabancı turistlerin %85'i yalnızca 6 destinasyonu (Cancun, Meksika Şehri, Playa del Carmen, Los Cabos, Puerto Vallarta ve Nuevo Vallarta) ziyaret etmektedir. ABD, Kanada, Kolombiya, Brezilya, Fransa, Arjantin, Birleşik Krallık ve İspanya Meksika'ya en fazla turist gönderen ülkelerdir. 2022 yılında turizm sektörü ülkenin aldığı toplam yabancı yatırımların %9,8'ini alarak 3,4 milyar ABD doları yabancı yatırım almıştır. En çok yatırım yapan ülkeler ABD (%84,1), Kanada (%21), Fransa (%6,8), Kolombiya (%5,1) ve Almanya (%1,1) olmuştur. En çok yatırım yapılan şehirler ise Baha California Sur (36,3), Nayarit (%17,5), San Luis Potosi (%27,4), Meksika Şehri (%9,9) ve Yucatan (%5,5) olmuştur.

Meksika'da tedavi masrafları ABD ve Kanada'nın yaklaşık yarısı kadar olduğundan özellikle dış tedavisi ve estetik ameliyatları için ABD ve Kanada'dan çok sayıda turist Meksika'ya gelmektedir. Meksika sağlık turizminde dünyada Tayland'dan sonra ikinci sırada ve dış tedavisine yönelik turizmde ise ilk sırada yer almaktadır.

İnşaat Sektörü

Meksika inşaat sektörü, ülke GSYİH'sinin %7,3'ünü oluşturmaktadır. İnşaat sektörünün 2023 yılı üretim değeri, %80,5 ile inşaat mühendisliği işleri,%15,6 ile inşaat, %5,3 ile özel sektörün

katılımını gösteren bina inşaatları ve %4,1 ile özel inşaat işleri oluşturmaktadır. Eyaletlerin ekonomik faaliyetleri bakımından inşaat sektörünün payının en yüksek olduğu eyaletler, Quintana Roo, Nuevo León ve Jalisco olmuştur.

2023 yılında Meksika inşaat sektörünü, hammadde ve girdiler üzerindeki fiyat baskıları, fiziksel yatırım bütçesinin azalması, iş dünyasının güveninin yeniden kazanılması ve öncelikli kamu işlerine ordunun dahil edilmesi hususları zorlamıştır.

Özel inşaat işlerinde karma işlevli binalar (perakende, kurumsal ve konut), şirket ofisleri, lojistik ve üretim merkezleri, alışveriş merkezleri, lüks konutlar, perakende mağazalar, sürdürülebilir yapı teknolojileri, sismik stabilizasyon ve yapı malzemeleri (alüminyum sac, levha ve şeritler; adi metallere donanım ve tertibat; demir-çelikten çubuk, vida, cıvata, somun ve çiviler; cam; kontrplak; çatı ve zemin kaplamaları; ses ve ısı yalıtımı; HVAC ekipmanları; su arıtma sistemleri; kapı ve pencere sistemleri; hırdavat; bağlantı elemanları; armatür; aydınlatma) açısından potansiyel mevcuttur. Yeni konut inşaatları, konut yatırımlarının beşte birini oluşturmaktadır. Consorcio Ara, Gicsa, Frisa, Gigante Grupo Inmobiliario, Inmuebles Carso, ICA, Inmobiliaria Vinte, Thor Urbana Capital ve Acciona Parque Reforma en önemli inşaat şirketlerdir.

Son yıllarda Milli Savunma Bakanlığı (SEDENA)'nın ülkede yürütülen sivil inşaat ve altyapı projelerindeki etkinliğinin arttığı gözlenmektedir.

Meksika Devlet Başkanı tarafından Kasım 2019'da açıklanan toplam 42 milyar ABD doları değerindeki "2020-2024 Ulusal Altyapı Planı" kapsamında her yıl altyapı yatırımlarının %5 artırılmasının ve ekonominin her yıl %4 oranında büyümesinin hedeflendiği, özellikle ülkenin güneyindeki eyaletlerde ulaşım altyapısının ve ülke genelindeki karayolu altyapısının geliştirileceği açıklanmıştır. Meksika'da hâlihazırda yürütülen 30 öncelikli proje (<https://www.gob.mx/proyectosyprogramasprioritarios>) içerisinde en önemli olanları 1.525 km'lik bir demiryolu hattının inşasını içeren milyarlarca Maya Treni, Felipe Ángeles Uluslararası Havaalanı, Olmeca Rafinerisi ve Isthmus Tehuantepec Koridoru projeleridir.

Meksika'da mevcut ihale Yasalarında 1)Ulusal kamu ihaleleri 2) Meksika'nın taraf olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları kapsamında yürütülen uluslararası kamu ihaleleri ve 3) Uluslararası açık kamu ihaleleri olmak üzere üç tür kamu ihalesi açılabilir. Ülkemiz firmalarının Meksika pazarına mal sunabilmesi için hâlihazırda en uygun yol, Meksika piyasasında faaliyette bulunan büyük firmalarla, anılan projeleri üstlenen yerel ortaklarla ve üçüncü ülkelerle işbirliği yapılmasıdır.

E-Ticaret

Yaklaşık 130 milyonluk bir nüfusa sahip olan Meksika'da internet kullanımı %76 seviyesinde olup, Meksika'da e-ticaretin perakende ticaret içerisindeki payı yaklaşık %17,2 düzeyindedir.

2022 yılında 64 milyon Meksikalı e-ticaret kullanıcısı olmakla birlikte, kolaylaştırılmış lojistik ve artan dijital okuryazarlıkla 2025 yılına kadar 77 milyondan fazla e-ticaret kullanıcısı olacağı öngörülmektedir. Kişi başına düşen yıllık çevrim içi tüketim miktarı ise 572 ABD doları seviyesindedir. 2023 yılında Meksika'daki online perakende satışların piyasa değeri bir önceki yıla göre %24,6'lık bir artışla 37 milyar ABD dolara ulaşmıştır. Statista verilerine göre 2027 yılında ise ticari gelirin 86 milyar ABD dolara ulaşması beklenmektedir.

Ülkedeki en önemli pazar yerleri; Mercadolibre.com.mx, Amazon.com.mx, Walmart.com.mx, Coppel.com, Liverpool.com.mx ve shein.com.mx'dir.

Pazar yerlerinin satın alma penetrasyonu dağılımı:

Meksika'da özellikle Noel dönemi, Kara Cuma, Anneler Günü ve Hot Sale gibi özel gün ve haftalarda çevrim içi alışveriş önemli miktarda artış göstermektedir. Ülkede 2011 yılından itibaren Kasım aylarında düzenlenmekte olan El Buen Fin de Semana isimli ulusal alışveriş festivali ülkede çevrim içi alışverişin artış gösterdiği diğer önemli bir dönemdir.

2023 yılında en çok satın alınan kategoriler moda, hazır gıda, güzellik ve kişisel bakım, elektronik ve cep telefonu olmuştur.

Meksika'da gümrük süreci tüm ithalat ve ihracat malları için aynı olup, elektronik ihracat gönderileri için gümrük sürecinde kolaylaştırıcı bir işlem yoktur. Meksika'da geçerli gümrük muafiyeti 50 ABD doları ve KDV muafiyeti bulunmamaktadır. Bu kapsamda, 50 -117 ABD doları arasında değere sahip mallardan ithalat sırasında %17 genel bir oran tahsil edilmektedir. 117-1.000 ABD doları arasında değere sahip mallar için %19, 1.000 ABD doları üzerindeki mallar ise %25 oranında vergi alınmaktadır.

Dijital cüzdanlarda ülkede PayPal ülkede lider durumdadır. PayPal'ı Google Pay, Mercado Pago, PayU, Conecta, Open Pay, Pagamóbil, Broxel, Pago Fácil, Stripe, CoDi (Digital Collections) takip etmektedir. Banka kartları ve kişisel kredi kartları tercih edilen ödeme yöntemleridir. Bununla birlikte, birçok çevrim içi perakendeci marketlerde nakit ödeme gibi ödeme alternatifleri sunmaktadır. Ülkede kullanılan "DHL, Estafeta, UPS, Red Pack, Fedex, Castores, Cubbo, Estrella Blanca, Flecha Amarilla, Logisfashion, MexPost, Tres Guerras" hızlı kargo şirketleridir.

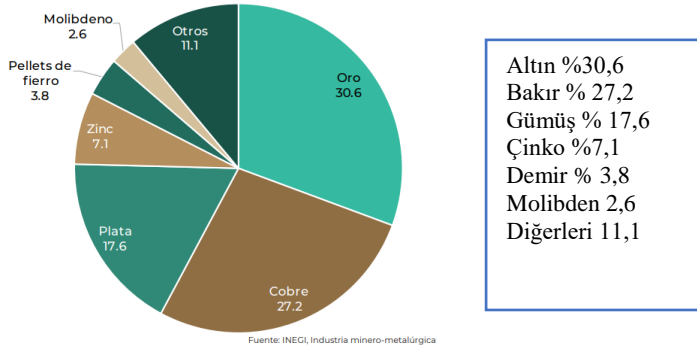
Madencilik

GSYİH'nin %2,4'ünü ve imalat sanayinin %8'ini oluşturan madencilik sektöründe faaliyet gösteren 179 yabancı şirketin 125'i Kanada sermayelidir. Meksika dünyanın en büyük gümüş üreticisi ve ihracatçısı; altın, çinko, sodyum, sülfat ve bakır gibi 16 farklı mineralin ise dünyada ilk 10 üreticisi arasındadır.

2022 yılı itibarıyla sektörün üretim değeri 10,4 milyar ABD doları, sektörün yıllık ortalama büyüme oranı ise %1-1,5 arasındadır. Altın üretimi toplam maden üretiminin %30,6'sını, bakır üretimi %27,2'sini ve gümüş üretimi %17,6'sını temsil etmektedir ve bu üç metal, üretim değerinin %74'ünü oluşturmaktadır.

Ülke gümüş üreticisi olarak dünyada birinci, altın üretiminde ise altıncı sırada yer aldı. Bu iki madenin üretiminde öne çıkan eyaletler Sonora ve Zacatecas'tır.

Ana minerallerin 2022 yılında madencilik ve metalürjik üretim değeri içindeki payları:

Dünyanın en büyük bakır üreticisi olan Grupo Mexico ile birlikte Met-Mex Peñoles ve Fresnillo PLC, Newmont, Alamos Gold, Southern Copper ve Industrias Peñoles ülkedeki en büyük üreticilerdir. Sektörde 9.600 Meksikalı şirket faaliyet göstermektedir. Meksika, Peru ile birlikte Latin Amerika'da madencilik kültürü gelişmiş iki ülkeden biridir. Meksika Madencilik Odası (CAMIMEX) sektörde faaliyet gösteren işletmelerin yaklaşık %90'ını kapsayan en büyük meslek kuruluşudur.

Meksika, hem mineral türlerinin miktarı ve kalitesi açısından hem de maden bolluğu ve toprakları boyunca maden yataklarının çeşitliliği açısından mineral zenginliği açısından dünyanın en önemli ülkelerinden biridir. Ülkenin %70'inde madencilik potansiyeli mevcut olup, yalnızca %30'u keşfedilmiştir. Ülkenin merkez ve kuzey eyaletleri ağırlıklı olmak üzere toplam 24 eyalette madencilik faaliyeti mevcuttur. Yüksek kaliteli yatakların varlığı, projelerin kârlılığını desteklemekte ve büyük bir yatırım fırsatını temsil etmektedir. Örneğin, 2022 yılı sonunda, çeşitli aşamalarda yabancı yatırımların katılımıyla toplam 762 proje tespit edilmiş olup, bunların büyük kısmı Sonora, Durango, Chihuahua, Zacatecas ve Sinaloa'da yoğunlaşmıştır.

Sektörün dış ticareti toplamda yıllık 474.000 ton civarındadır. Genel olarak 1970'lerin teknolojileri kullanılmaktadır ve teknolojik gelişime ihtiyaç bulunmaktadır.

Meksika'nın madencilik üretiminin yarısı değerli metallerin çıkarılmasına, %40'ı demir dışı ürünlere, %6'sı metalurji ürünlerine ve %7'si metal dışı cevherlere yöneliktir.

1,7 milyon ton lityum rezervi ile dünyada 10'uncu sırada yer alan Meksika'nın Sonora, Puebla ve Jalisco eyaletlerinde lityum yatakları bulunmaktadır. Madencilik sektöründe maden arama hizmetleri, yazılım, keşif teknolojileri ve madencilik ekipmanlarında potansiyel mevcuttur.

Meksika madencilik endüstrisi 2 değerli metal, 6 demir dışı endüstriyel metal, 5 çelik metal ve mineral ve 16 metalik olmayan mineral olmak üzere toplam 29 mineral üretmektedir ve jeolojik zenginliği kullanılabilir çok sayıda madde içermektedir.

Sektörün 2022 yılı ihracatı 22,4 milyar ABD dolar ile madencilik sektörü, otomotiv, elektrik ve elektronik endüstrileri, işçi dövizleri, petrol ve turizmin ardından ülkeye döviz kazandırıcı olarak 6'ncı sırada yer almıştır. Madencilik sektörü 2022 yılında 5,3 milyar ABD dolar yatırım kaydetmiş, 2023 yılı için ise 5,2 milyar ABD dolarlık bir yatırım öngörülmektedir.

İthalat ise 2022 yılında 14,5 milyar ABD dolar seviyesindedir. Dış ticaret dengesi, ihracattaki düşüş ve maden-metalurji ithalatındaki artışın bir sonucu olarak 2022 yılında %24'lük bir düşüşle 7,95 milyar ABD dolar olarak gerçekleşmiştir.

Meksika büyük bir mineral yakıt tüketicisidir ve 2022 yılında ithal edilen yakıtların değeri 43 milyar ABD dolardır. Meksika'nın toplam mineral yakıt ithalatının yaklaşık %66'sı ABD'den temin edilmektedir.

Hükümet 2024 yılına kadar 2,8 milyon varil petrol eşdeğeri (BOE) ulusal üretimine ulaşmayı hedeflemektedir. Devlete ait petrol şirketi PEMEX, Meksika'daki yaklaşık 500 petrol sahasının 396'sına sahiptir. Meksika yaklaşık 18.800 km doğal gaz boru hattına sahiptir ve önemli miktarda doğal gaz kaynaklarına sahip olmasına rağmen ulusal üretimin yeterli olmaması sebebiyle ABD'den boru hattı ile doğal gaz ithal etmektedir. Doğal gaz taşıma, depolama ve dağıtım ağının geliştirilmesi açısından fırsatlar mevcuttur.

Enerji

Meksika'da enerji ihtiyacını, %50,9'luk payla ham petrol ve petrol ürünlerinden, %22,2'lik payla doğal gaz ve kondensatlarından, %15,4'lük payla yenilenebilir enerjiden ve %1,8'lik payla kömür ve türevlerinden elde etmektedir. Enerji tüketimi en çok %47 ile ulaşım, %25,9 ile sanayi sektörü, %17,4 ile konut sektörü %3,3 ile tarım sektöründe gerçekleşmektedir.

Meksika Hükümetinin Enerji Geliştirme Planı'na göre Meksika'da üretilen elektriğin üçte biri rüzgâr, güneş fotovoltaik, biyoenerji, verimli kojenerasyon, jeotermal, hidroelektrik ve nükleer enerji gibi temiz enerji kaynaklarından elde edilmektedir. Meksika'nın Genel İklim Değişikliği Yasası, 2024 yılına kadar ülkede üretilen elektriğin %35'inin temiz enerji kaynaklarından üretilmesini hedeflemektedir.

Meksika enerji sektörü hakkında detaylı bilgi için (<https://www.gob.mx/sener/es/articulos/balance-nacional-de-energia-296106?idiom=es>) internet adresinin incelenmesinde fayda görülmektedir.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Meksika’da kadın ve erkekler arasındaki selamlaşma genellikle sıcakkanlı ve arkadaşçadır. Meksikalı bir kadınla tanıştırdığınızda hafifçe eğilebilir ve elini uzatırsa tokalaşabilirsiniz. Erkekler genellikle tokalaşırken hafifçe birbirlerinin koluna ve sırtına dokunur. Kadınlar ise samimiyet derecesine göre birbirlerine hafifçe sarılır ve yanaktan öpebilir.

Meksikalılar baba ve anne soyadı olmak üzere iki soyadına sahip olup; muhatapın tercih ettiği ismin veya bilinmiyorsa bütün isimlerin kullanılması; Meksikalı muhataplara unvanları (Ingeniero=Mühendis, Abogado=Avukat, Profesor=Profesör, Doctor=Doktor, Licenciado=Üniversite Mezunu, Señor=Bay, Señora=Bayan gibi) ve soyadları ile hitap edilmesi önerilir.

Meksika iş kültüründe sağlam ve uzun vadeli bir ilişki kurulabilmesi için, güven ve arkadaşlık ilişkisi esasıyla hareket edilmesi, görüşmelerin içten ve saygılı bir şekilde yürütülmesi gerekir. Meksikalılar çoğunlukla acele etmekten ve acele ettirilmekten hoşlanmazlar. İş insanları da genellikle rahat ve yavaş hareket ettiğinden sabırlı olmak, güçlü referanslar ve bağlantılar aracılığıyla temas kurmak, mümkün olduğunca yüz yüze görüşmek ve takipte ısrar dengesini iyi kurabilmek önemlidir.

Meksika iş kültüründe olumsuz yanıt vermek hoş karşılanmadığı ve Meksikalılar doğrudan "hayır" yanıtı vermekten çekindikleri için, olumsuz yanıt verilmesi gerektiği durumlarda çoğunlukla verilecek yanıt "mañana" diyerek erteleme, yanıt vermeme veya ilk etapta olumlu yanıt vererek geçiştirme eğilimindedirler. Meksikalılar ile iş yaparken, süreç uzasa dahi duygusal/fevri tepki verilmemesi önerilir, zira gerginlik sonuç vermek bir yana ters tepme olasılığını artıracaktır.

Meksika’da serbest piyasa koşulları geçerli olmakla beraber, ekonomide oligarşik bir yapı söz konusudur ve belirli çevrelerde herkes birbirini tanımaktadır veya birbirleriyle aile bağlarına sahiptir. Dolayısıyla bu bağlamda da ilişkilerde dikkatli olmak gerekebilir.

Çalışma günleri genellikle pazartesi-cuma günleri arasındadır. İş görüşmeleri için en az üç hafta önceden randevu talep etmek ve bir hafta kala randevuyu teyit etmek faydalı olacaktır. Üst düzey bir kişi ile görüşmek için sekreter veya daha alt düzeydeki çalışanlar ile iletişime geçmek gerekebileceğinden, bu çalışanlarla iyi iletişim kurulması kilit bir unsurdur.

Büyük şirketler ve resmi kurumlar ile yapılacak görüşmeler genellikle kararlaştırılan saatte başlar. Meksikalı muhatapların yarım saate varan gecikmeleri normal karşılanabilmekle birlikte, yabancıların görüşmeye zamanında gelmesi beklenir. Sosyal etkinliklere ise çok erken gidilmemesi önerilir.

İş görüşmelerinde çoğunlukla resmi kıyafet giyilmesi; temiz, özenli, şık ve stil sahibi bir görünüm tercih edilmesi önerilir. İyi eğitilmiş kişiler ve üst düzey yöneticiler çoğunlukla İngilizce bilmelerine rağmen, iş görüşmelerinin İspanyolca dilinde yürütülmesi tercih edilir. Yabancıların İspanyolca konuşmaya çaba göstermesi ve Meksika kültürü ile ilgilenmesi takdirle

karşlanır. İş görüşmelerine başlamadan önce 10-15 dakika aile, sosyal konular, spor veya güncel olaylar hakkında sohbet edilmesi; ikramların geri çevrilmemesi; İspanyolca olarak düzenlenen kartvizitlerin sunulması önemlidir.

İş görüşmeleri yavaş ilerleyebilir ve uzun sürebilir. Meksikalılar akşam yemeğini daha özel gördüğünden iş görüşmeleri için öğle yemeği daha uygundur. Öğlen saat 13:00-14:00 saatlerinde başlayan ve iş görüşülürse 3-4 saat sürebilen öğle yemekleri, kişisel ilişkilerin geliştirilmesine imkan verdiği için tercih edilir. Yemekte davet sahibinin yemeğe başlaması beklenmelidir.

Eğer davete karşılık verilmek istenirse, davet edilenin de daha sonra davet sahibini ağırlaması uygun olacaktır. Meksika'da ülkemizde olduğu gibi aile bağları güçlü olduğundan, iş ilişkisinin sağlamaştırılması sürecinde ilgili firma sahiplerinin ülkemize davet edilmesi usulü, hatta samimiyet derecesi arttıkça ailece ağırlama usulü de geçerli olabilir.

Görüşme esnasında önerilerinizin Meksika toplumuna sağlayacağı faydaya, ürünün veya hizmetin kalitesine vurgu yapmak olumlu etki bırakır. Kararlar çoğunlukla en üst yönetici tarafından alınır. E-posta, telefon veya mesajlaşma uygulamaları ile iletişim kurulması tercih edilir. Alınan kararların ise en nihayetinde yazılı hale getirilmesi önerilir. İş görüşmelerinde hediye verilmesi yaygın bir davranış olmayıp, samimiyet fazla değilse kişisel veya pahalı hediyeler vermekten kaçınılmalıdır. Ev davetlerine çiçek, çikolata, içecek veya kendi ülkenizden bir hediyelik eşya ile gidilmesi kibar bir davranıştır. Ölümü simgeleyen sarı kadife çiçeğinin ve kırmızı çiçeklerin tercih edilmemesi önerilir.

Meksika kültüründe genel olarak sınıfsal statü, marka merakı, misafirperverlik, aile bağları ve kadercilik yaygındır. Milli kimlikleri ve ülkeleri ile gurur duyan Meksikalılar kendilerini aynı zamanda Kuzey Amerika'nın bir parçası olarak gördükleri için, Meksikalılar ile görüşürken "ABD"den "Amerika" olarak bahsetmemek gerekir.

Bankacılık sistemi ve süreçleri, kanuni zorunluluklar ve kara para aklama vakalarından dolayı ağır aksak ilerlemektedir. Ayrıca ülkeye girişte gümrükte sorunlar yaşanabilmektedir.

Meksika'ya seyahat edilmesi durumunda ülkeye girişte sorun yaşanmamasını teminen; davet mektubu, uygun vize türü, otel rezervasyonu, sergiler için ATA defteri, dönüş bileti gibi ilgili bütün evrakların mutlaka hazır bulundurulması önerilmektedir.

Para Kullanımı

Meksika'nın resmi para birimi Meksika pesosudur (Mexican peso, MXN). Döviz bürolarında yüksek miktarda para bozdurulması ve taşınması güvenlik açısından tavsiye edilmemekte olup, havaalanlarındaki döviz ofislerinde para bozdurularak ihtiyacın üzerindeki paranın otellerdeki kasalarda saklanması önerilmektedir.

Meksika'da kredi kartı sahipliği düşük olup, banka işlemlerinde çek yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

Meksika'da resmi tatil günleri ile ilgili bilgiye T.C. Meksika Büyükelçiliğimizin (<http://meksika.be.mfa.gov.tr/Mission>) internet adresinden ulaşılabilmektedir. Özel şirketler için genel olarak mesai saati Pazartesi-Cuma günleri saat 09:00-18:00-19:00 arasında olup, öğle yemeği molası genellikle 13:00-15:00 saatleri arasında verilmektedir.

Yerel Saat

Meksika ile Türkiye arasındaki saat farkı Kasım-Nisan ayları arasında -8 saat (yaz saati uygulaması nedeniyle yılın bazı dönemlerinde -9) saat olup, eyaletlere göre saat farkları mevcuttur. Konu ile ilgili detaylı bilgi <http://www.worldtimezone.com/time-mexico12.php> adresinden edinilebilir.

Meksika Yerel Saat ve Zaman Tablosu

Pasifik Zamanı	GMT -8:00 veya -7:00
Merkezi Zaman	GMT -6:00 veya -5:00
Doğu Standart Saati	GMT -5:00

Kaynak: <https://www.timeanddate.com/time/zone/mexico>

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Meksika’da tüzel kişilik çeşitleri Ticari Organizasyonlar Genel Kanunu (Ley General de Organizaciones Mercantiles)’nda düzenlenmiştir. Buna göre, Meksika’da bulunan tüzel kişilik türleri aşağıda belirtilmektedir:

- S.A. de C.V. – Değişken Sermayeli Anonim Şirket (Sociedad Anónima de Capital Variable)
- S. de R.L. de C.V. – Değişken Sermayeli Limited Şirket (Sociedad de Responsabilidad Limitada de Capital Variable)
- S.A.P.I. – Yatırım Teşvik Şirketi (Sociedad Anónima Promotora de Inversión)
- S.A.S. – Basitleştirilmiş Anonim Şirket (Sociedad por Acciones Simplificada)
- S.N.C. – Kolektif Şirket (Sociedad en Nombre Colectivo)
- S.C.S. – Basit Ortaklı Komandit Şirket (Sociedad en Comandita Simple)
- S.C.A. – Çok Hisseli Komandit Şirket (Sociedad en Comandita por Acciones)
- S.C. – Kooperatif Şirketi (Sociedad Cooperativa)

Yabancı bir şirket, Meksika’da alternatif olarak bir şube (sucursal) de açabilir. Şube, vergi yükümlülüğü ve yerel mahkemelere erişim dahil olmak üzere diğer şirketler ile benzer hak ve sorumluluklara sahiptir, ancak Ulusal Dış Yatırım Komisyonu (CNIE)’nin onayı gereklidir.

Meksika Şirket Türleri ve Sermaye Gereklilikleri

İsim	Asgari		Sermaye Temsilcileri	Hissedarların yükümlülükleri	Yasal yönetim şekilleri
	Hissedarlar	Sermaye			
Anonim Şirket - (Sociedad Anónima (S.A.) <i>Anonymous Society</i>)	İki	\$50,000	Hisse Senetleri (Shares)	Sadece kendi hisse senetlerinin ödemesi	Sadece bir yönetici ya da yönetim kurulu, hissedarlar ve olmayanlardan seçilebilir.
Kolektif Şirket - Sociedad en Nombre Colectivo (S.N.C.) <i>Society in Collective Name</i>	Yasal minimum sayı yoktur	Yasal minimum değer yoktur	Hisse Senetleri (Shares)	Hissedarlar sınırsız sorumluluk sahibi ve ortak borç yükümlülükleri vardır.	Bir veya pek çok yönetici hissedarlardan ya da hissedar olmayanlardan seçilebilir.
Yatırım Teşvik Şirketi- Sociedad Anónima Promotora de Inversión (S.A.P.I) <i>Investment Promotion Corporation</i>	İki	Yasal minimum değer yoktur	Hisse Senetleri (Shares)	Sadece kendi hisse senetlerinin ödemesi	Bir veya pek çok yönetici hissedarlardan ya da hissedar olmayanlardan seçilebilir.

İsim	Asgari		Sermaye Temsilcileri	Hissedarların yükümlülükleri	Yasal yönetim şekilleri
	Hissedarlar	Sermaye			
Basit Ortaklı	Bir veya	Yasal	Sosyal Paylar	Hissedarların	Hissedarlar
Komandit Şirket -	daha fazla	minimum	(Partes	sınırsız	(komanditer
Sociedad en	ortak	değer yoktur	Sociales	sorumlulukları	ortaklar) şirket
Comandita Simple			<i>Social</i>	ve ortak borç	yönetimini
(S.C.S.) <i>Society in</i>			<i>Portions</i>)	yükümlülükleri	üstlenemezler.
<i>Simple Partnership</i>				olmalı ve ek	
				olarak, sadece	
				katkıları kadar	
				sorumlulukları	
				olan ortaklara	
				karşı sorumluluk	
				sahibidirler.	
Limited Şirket-	50'den fazla	\$3,000.00	Sosyal Paylar	Sadece kendi	Bir veya daha
Sociedad de	ortak olamaz		(Partes	katkılarının	fazla yönetici,
Responsabilidad			Sociales	ödemesi	ortak ya da
Limitada (S. de			<i>Social</i>		olmayanlardan
R.L.) <i>Limited</i>			<i>Portions</i>)		seçilebilir.
<i>Liability Society</i>					
Çok Hisseli	Bir veya	Yasal	Hisse	Basit ortaklı	Basit ortaklı
Komandit Şirket -	daha fazla	minimum	Senetleri	komandir şirket	komandir şirket
Sociedad en	ortak	değer yoktur	(Shares)	ile aynıdır.	ile aynıdır.
Comandita por					
Acciones (S.C.A.)					
<i>Society in</i>					
<i>Partnership by</i>					
<i>Shares</i>					
Kooperatif Şirketi-	5 ortak	Ortaklardan	Şirket	Ortakların sosyal	Genel Kurul
Sociedad		katkılar,	faaliyetleri	ve ekonomik	tarafından
Cooperativa (S.C)		bağışlar ve	ile (by the	gelişimlerini	dizayn edilen,
<i>Cooperative</i>		şirket	operations	sağlayarak	Genel Kurul
<i>Society</i>		kazançları	of the	kazançları	Yönetim Kurulu,
			society)	orantılı olarak	Gözetim Kurulu
				paylaşmak	ve diğer
					komiteler

Çoğu yasal kuruluş “Değişken Sermaye” (Capital Variable) eklemesi yapabilir, dolayısıyla Şirket Kuruluş Belgesini (Acta Constitutive) değiştirmeksizin, şirket sermayesini artırıp azaltabilir. Buna ek olarak, Anonim Şirketler (Sociedad Anónima), Meksika borsasında yer alacak ise kanunen “Sociedad Anónima Bursátil” ismini almalıdır.

Sosyal Kısımları (Partes Sociales) bulunan şirketler, ortaklık yapıları bakımından farklıdır. Diğer şirketlerde ortaklar büyük oranda hisselerini serbestçe ticari olarak yönetebilirken, bu tip şirketlerin ortakları ticari olarak kullanabilecekleri değerli kağıtlar almazlar. Eğer ortak hissesini satmak ister ise, diğer ortakların onayını almak zorundadır.

Şirket Kurma Prosedürü

Meksika Ekonomi Bakanlığı ve Meksika Yabancı Yatırım Kanunu'na göre, Meksika'da şirket kurulması için Meksika Ekonomi Bakanlığı'ndan izin alınması gerekmekte olup; bu aşamada kuruluş belgelerinden ve kamu ticaret sicilindeki noterlik yetkilendirilmesinden ve tescilinden sorumlu olacak bir noter ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir. Şirket kuruluşu için gerekli belgeler aşağıda yer almaktadır:

-Aşağıdakileri içeren yazılı talebin aslı ve kopyası: Talepte bulunan yabancı tüzel kişinin adı; yasal temsilcinin adı; bildirimleri almak için adres; (varsa) başvuru sahibi adına bu bildirimleri alabilecek kişilerin adı; şirket kurma talebinin gerekçeleri; şirketin Meksika'da gerçekleştirmeyi hedeflediği faaliyetle ilgili ayrıntı; talebin yeri ve tarihi; yasal temsilcinin veya yabancı tüzel kişi adına hareket eden kişilerin imzası. Şirket kurma talebinde, Meksika'daki şubenin olası adresinin yanı sıra, yabancı şirketin Meksika'daki yasal temsilcisi olarak hareket eden ve yetkilendirmeyi gerçekleştiren kişiden farklı olabilecek kişinin isimleri de belirtilecektir. Talepte bu bilgilerin eksik olması ve yetkinin verilmesi halinde yabancı yatırımcılar, yetkinin verilmesini takip eden 20 iş günü içinde bunu beyan etmelidir.

-Başvuru sahibi adına hareket eden kişi lehine Noter huzurunda verilmiş Vekaletname. Bu vekâletname yurt dışında verilmiş ise tasdikli veya apostilli, İspanyolca dışında bir dilde yazılmış ise yeminli tercüman tarafından İspanyolca diline tercüme edilmiş olması gerekmektedir. Belgenin tam metni, apostil dahil olmak üzere tercüme edilmelidir. Vekaletname'nin aynı anda İspanyolca ve diğer dillerde yazılması durumunda, İspanyolca dışındaki dillerde yazılmış bölümlerin tercümesi gereklidir.

-Ticaret Sicillerindeki tescil belgeleri gibi yabancı tüzel kişiliğin kuruluşunun kaydedildiği tapu, ana sözleşme, sertifika veya diğer belgeler. Bu belgeler tasdikli veya apostilli olmalı ve gerektiğinde yeminli tercüman tarafından İspanyolca diline tercüme edilmelidir.

-Mevcut tüzük, yani yabancı tüzel kişiliği yöneten kurallar. Yönetmelikler tasdikli veya apostilli olmalı ve yeminli tercüman tarafından tercüme edilmelidir.

-Toplam 159,09 ABD dolar tutarındaki vergi ödeme makbuzu. [Vergilerin ödenmesi Bölümüne bakınız].

-Diğer belgeler. Yabancı tüzel kişi ticaret unvanını değiştirmiş, birleşmiş veya iç tüzüklerinde herhangi bir değişikliğe uğramışsa, bu değişiklikleri detaylandıran belgelerin aslını ve örneğini ibraz etmek zorundadır. Aynı şekilde, bu belgeler tasdikli veya apostilli olacak ve gerektiğinde yeminli tercüman tarafından tercüme edilecektir.

Vergilerin ödenmesi

Federal Haklar Yasası'nın 72. Maddesi Bölüm V, ödenecek vergileri 159,09 ABD dolar olarak belirlemektedir. Ödeme, "e5cinco" sistemi aracılığıyla gerçekleştirilir: (http://www.e5cinco.economia.gob.mx/swb/es/e5cinco/listadetrmites_servicios)

Karar alındıktan sonra, şirket Meksika Yabancı Yatırım Yasası'nın 32. maddesi uyarınca Ulusal Yabancı Yatırım Siciline kayıt yaptırmalıdır. Kayıt, şirketin kuruluş tarihinden veya yabancı yatırım katılımından itibaren 40 iş günü içinde yapılmalıdır.

Sürece ilişkin detaylı bilgi; Ekonomi Bakanlığı tarafından İngilizce olarak yayınlanan "Meksika Cumhuriyeti'nde yabancı tüzel kişiliklerin kuruluş tüzüğünü Ticaret Sicili Siciline kaydetme yetkisi" adlı belgede

(https://rpc.economia.gob.mx/siger2/xhtml/login/login.xhtml?jsessionid=pUXIM7idRETSf_KU4UdzqY7xLeu_V5xUR9YGv54K_RBvFdtL_WukI-1360061565) ve Ekonomi Bakanlığı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Bölümünde (<https://www.gob.mx/se/acciones-y-programas/competitividad-y-normatividad-inversion-extranjera-directa?state=published>) mevcuttur.

Konu ile ilgili olası sorular için Ekonomi Bakanlığı Ulusal Yabancı Yatırım Komisyonu ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir:

Yetkili Kişi: Mtro. Gibrán Alberto BRIONES ACOSTA

E-posta: gibran.briones@economia.gob.mx

Tel: +52 55 5229 6100 (Dahili 33402)

Konu ile ilgili olarak aşağıdaki kaynakların da incelenmesi tavsiye edilmektedir:

- Yabancı Yatırım Ulusal Kaydı (<https://rnie.economia.gob.mx/RNIE/faces/quienessomos.xhtml>)
- Meksika Yabancı Yatırım Yasası (http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/44_150618.pdf)
- Invest in Mexico (<https://www.economia.gob.mx/invest-in-mx/>)
- Sıkça Sorulan Sorular (<https://sajie.economia.gob.mx/SAJIE/preguntas.html>)

Meksika'da şirket kurma ve iş yapma hakkında detaylı bilgi için, Dünya Bankası tarafından hazırlanan "Doing Business Mexico" raporunun (<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/mexico/MEX.pdf>) (<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099051623222013781/pdf/P177889077ff4b0f80b42d01ccdb32cd07e.pdf>) internet adresinden incelenmesi tavsiye edilmektedir.

Şirket Kuruluş Belgeleri Kaydı

Şirket kuruluş belgeleri, Belediyelerdeki "Mal ve Ticaret Resmi Sicili"ne (Registro Público de la Propiedad y el Comercio) kayıt edilmelidir. Maliyetler şirket sermayesi ve her bir belediyeye göre değişiklik göstermektedir. Bu aşamadan sonra prosedürler şirketin içinde bulunduğu sektöre, çalışan sayısına ve faaliyet yerine göre değişiklik göstermektedir.

Meksika Hükümetine ait Dijital İşletme Bilgi Sistemi (Sistema de Información Empresarial Mexicano Digital- SIEM), iş kurulumu için gerekli olan prosedürler konusunda girişimcileri bilgilendirmektedir. Sadece sisteme işin içeriği ve yeri hakkında bilgi girilmesi gerekmektedir.

Bölgesel Etki Yönetmeliği (Dictamen de Impacto Regional)

Bu işlem Belediyenin "İşletme İlgili Merkezi" (Centro de Atención Empresarial) bölümünde gerçekleştirilir. 15 iş günü içerisinde yanıt alınan başvurunun geçerlilik süresi 1 yıl olup, maliyet her bir belediyeye göre farklılık göstermektedir. Bu prosedüre göre, şirketin tesislerini kuracağı alan 300 metrekarenin üzerinde olduğu takdirde arsa kullanım izni alımı gerekmektedir.

Arsa Kullanım İzinleri (Factibilidades de Uso Específico del Suelo)

Ticaret ve üretim gibi amaçlar ile arsa kullanımı yetkisidir. Söz konusu işlem Belediyenin "İşlemler Bölge Müdürlüğü"nde yapılmakta olup, 8-12 iş günü içinde yanıt alınan bu izin süresizdir ve 10 günlük asgari ücret tutarında maliyeti bulunmaktadır.

Çevresel Etki İzni (Autorización de Impacto Ambiental)

Endüstrinin çevresel etkilerini değerlendiren bir prosedürdür. Risk değerlendirmesi, hazırlık raporu ya da çevresel etki çalışması şeklinde olabilmekte ve yetkililer bunlardan hangisinin gerekli olduğuna karar vermektedir. Süresi ve maliyeti değişiklik göstermektedir. Bu izin belediyenin "İşletme İlgi Merkezi"nden temin edilebilir.

Onay (Visto Bueno)

Eyaletten izin almanın gerekli olduğu durumlar hariç, Belediyeden tesislerin onayı gerekmektedir. Belediyenin "İşletme İlgi Merkezi"nden temin edilen ve 8-12 gün arası bir süre içinde yanıt alınabilen başvuru, 1-3 yıl süre ile geçerli olup, ücretsizdir.

Su, Atık Su ve Temizlik İşleri Kuralları (Dictamen de Factibilidad de Servicios de Agua Potable y Saneamiento)

Tesislerde şebeke suyunun bulunup bulunmayacağı, atık suya erişim ve temizlik işleri konularında kuralların kararlaştırılması gereklidir. Eyalet Su Komitesi'nden temin edilebilen başvuruya 15-40 iş günü içinde yanıt alınabilir. Belge ücretsiz ve süresiz olup geçerlilik süresi 1 yıldır.

Belediye İzni (Licencia de Funcionamiento Municipal)

Faaliyete geçebilmek için Belediyeden izin gereklidir. Sertifika, Belediye'nin "Tesoreria Municipal" bölümünden alınır ve son başvuru tarihi eyaletten eyalete değişmektedir. 1 yıl süre ile geçerli olup ücret işletme faaliyet alanına göre değişiklik göstermektedir. Bu aşamada şirket faaliyetlerine başlayabilir ancak bu hükmet ile ilgili işlemlerin tamamlandığı anlamına gelmemektedir. Çalışan var ise sosyal güvenlik kayıtlarının da yapılması gerekmektedir. İşletme ruhsatının maliyeti ise 3.211 MXN pesosudur.

Çalışan Sosyal Güvenlik Kaydı (Registro Empresarial Ante el IMSS)

Eğer şirkette çalışan var ise, çalışanların sosyal güvenlik haklarından faydalanacağını garanti etmek amacı ile hükümet, şirket kaydının yapılmasını talep eder. Bu kayıt çevrim içi (online) olarak başlatılabilir ve Meksika Sosyal Güvenlik Enstitüsü'nde (Instituto Mexicano del Seguro Social- IMSS) tamamlanır. İşlemin kendisi ücretsiz olup, firmanın çalışanlarına zorunlu haklarının ödenmesini sağlar.

Sigorta

Meksika sigorta mevzuatında çoğu ülkede olduğu gibi işletmeler için sigorta türleri zorunlu ve isteğe bağlı olarak ayrılmıştır. Zorunlu sigortalar işletmenin türüne ve faaliyet alanına göre değişmektedir:

- Sivil Sorumluluk Sigortası (Seguro de Responsabilidad Civil): Yapılan faaliyette oluşabilecek herhangi bir kamu zararını karşılamaktadır. Temel olarak mesleki faaliyetleri etkilemekle

birlikte belirli işler için bu sigortayı zorunlu kılan bir düzenleme olmasa bile, bu tür bir sigortaya ihtiyaç duyulması mümkündür.

- 10 Yıllık Sigorta (Seguro Decenal): İnşaat sektöründe faaliyet gösteren firmalar için yasal olarak zorunlu bir sigorta türü olup, yeni bir yapıda 10 yıl boyunca oluşabilecek hasar, eksiklik veya üretim hatasının telafi edilebilmesini sağlamaktadır.
- Araç Sigortası (Seguro Vehicular): Ticari faaliyetlerde kullanılan araçların hasara karşı garanti altına alınması zorunludur.

Zorunlu olmayan fakat yapılması tavsiye edilen bir sigorta türü ise Çoklu Risk Sigortası (Seguro de Multirriesgo)'dır. Söz konusu sigorta ile yangın, su baskını, hırsızlık, doğal afet, elektronik cihazların elektrik akımı dolayısı ile hasar görmesi ve üçüncü şahıslara zararlar kapsamaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Meksika'da bankacılık mevzuatı Kredi Kurumları Yasası (Ley de Instituciones de Crédito) ile belirlenmiş olup, Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı (Secretaría de Hacienda y Crédito Público, <http://www.shcp.gob.mx/>) ile Ulusal Bankacılık ve Değerler Komisyonu (Comisión Nacional Bancaria y Valores, <https://www.gob.mx/cnbv>) tarafından düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra Meksika'da bankacılık alanında aşağıda belirtilen kurumlar da farklı yetkilere sahiptir:

- Meksika Merkez Bankası (Banco de México, BANXICO) <https://www.banxico.org.mx/>
- Ulusal Finans Hizmetleri Kullanıcılarını Koruma ve Savunma Komisyonu (Comisión Nacional para la Protección y Defensa de los Usuarios de Servicios Financieros, CONDUSEF) <https://www.condusef.gob.mx/>
- Ulusal Sigorta ve Finans Komisyonu (Comisión Nacional de Seguros y Finanzas, CNSF) <https://www.gob.mx/cnsf>
- Banka Tasarruflarını Koruma Kurumu (Instituto para la Protección al Ahorro Bancario, IPAB) <https://www.gob.mx/ipab>
- Ulusal Emeklilik Tasarruf Sistemi Komisyonu (Comisión Nacional del Sistema de Ahorro para el Retiro, CONSAR) <http://www.consar.gob.mx/>

Meksika'nın ticari bankaları mevduat hesapları, tüketici kredileri, ticari krediler, kurumsal finansman, yatırım fonları ile döviz ve para piyasası işlemleri gibi hizmetleri sunmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren 7 büyük banka (BBVA Bancomer, CitiBanamex, Santander, Banorte, HSBC, Inbursa ve Scotia Bank) toplam mal varlıkları bazında pazar payının %76'sını kontrol etmektedir. Meksika'nın ticari bankacılık sektörü dış rekabete açıktır. Banorte hariç hemen hemen tüm büyük bankalar İspanya, Kanada, ABD ve İngiltere menşeli yabancı şirketlere aittir.

Meksika'da bankacılık sektörünü temsil eden Meksika Bankalar Birliği (Asociación de Bancos de México, ABM, A.C.) 1928 yılında kurulmuş olup, halihazırda ülkedeki 48 bankacılık kurumunu temsil etmektedir.

Meksika'da 2023 yılı itibarıyla yaklaşık 1.359 finansal teknoloji (fintech) firması bulunmakta, anılan firmalar genel anlamda ödeme, yurt dışı işçi dövizleri, borç verme, kurumsal ve kişisel finans yönetimi, kaynak toplama, mevduat yönetimi, sigorta, finansal eğitim ve tasarruf, kredi puanlama ve dolandırıcılığın engellenmesi konularında hizmet vermektedir.

Ülkede 7 adet kalkınma bankası bulunmakla birlikte en önemlileri Ulusal Finans (Nacional Financiera, Nafinsa) ve Ulusal Dış Ticaret Bankası (Banco Nacional de Comercio Exterior,

Bancomext)'dir. Anılan kurumlar kredi birlikleri, tasarruf ve borç fonları, leasing ve faktöring gibi diğer kredi kurumları aracılığı ile borç vermektedir.

Banka olmayan Çok Amaçlı Finansal Birlikler (Sociedades Financieras de Objeto Múltiple, SOFOM)'e döviz büroları, kredi birlikleri, leasing ve faktöring firmaları ile çok amaçlı finansal kaynak sağlayan kurumlar örnek verilebilmektedir. Banka olmayan kurumlar düzenlenmiş ve düzenlenmemiş olarak ikiye ayrılmaktadır. Anılan kurumlar Ulusal Finans Hizmetleri Kullanıcılarını Koruma ve Savunma Komisyonu (CONDUSEF) ile bilgi paylaşmak ve müşterileri hakkında en az bir kredi bürosuna bilgi vermek zorundadır.

Ulusal Dış Ticaret Bankası (BANCOMEXT) uluslararası ticareti kolaylaştırmak için Meksikalı ithalatçı ve ihracatçı şirketlere veya kamu şirketlerine akreditif mektubu vermektedir.

Akreditif mektubu çeşitleri:

- İthalat / Yurt İçi Akreditif Mektubu (Carta de crédito de Importación/Doméstica)
- İhracat Akreditif Mektubu (Carta de crédito de Exportación)
- Stand-by Akreditif Mektubu (Carta de crédito Stand-by)
- İlk Gereksinim Garantileri (Garantías a Primer Requerimiento)

Stand-by akreditif mektubu pazarlık yapılabilir şartlara sahip ticaret, finans veya hizmet şartlarının yerine getirilmemesi durumunda kullanılmaktadır. İlk Gereksinim Garantileri ise şirketlerin ihalelere veya uluslararası kamu ihalelerine katılımını teminen verilmektedir.

Meksika'da bankacılık sistemi ve süreçleri, genel olarak kanuni zorunluluklar ve kara para aklama vakalarından dolayı ağır aksak ilerlemektedir. Nüfusun yaklaşık olarak sadece %49'luk bir kısmının bir banka hesabı bulunduğundan; banka kartı ve kredi kartı gibi ödeme yöntemlerinin yanı sıra nakit ödeme, zincir mağaza kartları, kupon sistemleri, banka hesabına havale veya dijital cüzdanlar gibi yöntemler çok fazla tercih edilmektedir.

Vizeler

Meksika makamları tarafından verilen vize türleri ve işlemleri hakkında Meksika Ankara Büyükelçiliği'nden (<https://embamex.sre.gob.mx/turquia/>) bilgi alınması tavsiye edilmektedir.

Güvenlik gerekçesi ile ülkeye giriş noktalarında yapılan kontrollerde, vize veya herhangi bir belge eksikliği bulunmamasına rağmen davet mektubu, uygun vize türü, otel rezervasyonu ve dönüş uçak bileti gibi evraklar talep edilebilmektedir.

T.C. Meksika Büyükelçiliğimiziz (<http://meksika.be.mfa.gov.tr/Mission/ShowAnnouncement/360810>), Meksika'nın Ankara Büyükelçiliği'nin (<https://embamex.sre.gob.mx/turquia/index.php/consular-services/electronic-visa>) ve Meksika'nın İstanbul Başkonsolosluğu'nun (<https://consulmex.sre.gob.mx/estambul/index.php/konsolosluk-hizmetleri>) internet adreslerinde ve Meksika'nın Ankara Büyükelçiliği'nin (<https://twitter.com/EmbaMexTur/status/1385177954498617345>) Twitter adresinde konu hakkında daha detaylı bilgi mevcuttur.

Kaynak: T.C. Meksiko Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği